

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ÎN PAGINA 6-7:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Pământul și locuitorii lui

PLANETA „TERRA”

LA MARELE FORUM ȘTIINȚIFIC A.G.I.

de Ing. Stere Dan

VOR PUTEA EXISTA PE GLOB

ȘI ALTE FIINȚE RAȚIONALE DECÎT OMUL?

de Elena Arion

25 (953)

ANUL XIX
21 iunie 1963
12 pagini, 1 leu

Cosmonautul sovietic
nr. 5 Valeri Bikovski

Cosmonautul sovietic
nr. 6 Valentina Tereșkova,
femeia-cosmonaut nr. 1

Intorși din Cosmos...

memento

in cinstea cuceritorilor cosmosului

Moscoviții care n-au mai fost cităva vreme pe la Expoziția realizărilor economiei naționale constată acum uimiți că în imediata vecinătate a fastuoasei intrări principale funcționează de zor un șantier. Curioșii care aruncă câte o privire printre încheieturile scinderilor din gardul inconjurător văd ridicându-se o construcție neobișnuită, cu trepte care suie pînă la acoperiș. Dar mulți poate că nu știu despre ce-i vorba, căci abia în ultimele zile au anunțat ziarele sovietice că ceea ce se vede acum e soclul unui monument închinat cuceririi Cosmosului. În interiorul monumentului va fi un muzeu și o sală de proiecții.

Zilele astea s-a lucrat la acoperirea pereților din afară cu granit cenușiu. Dar în fața constructorilor se mai află totuși partea cea mai delicată a lucrărilor. Ei vor trebui să fixeze de soclu o săgeată de 90 de metri înălțime terminată printr-o rachetă. Carcasa va fi asamblată pe sol și acoperită cu plăci lucioase de titaniu; în întregimea ei săgeata va avea o greutate de 250 de tone.

O alee de onoare, de-a lungul căreia vor fi statui ale cosmonauților sovietici, îi va întovărăși pe vizitatori pînă la monument. Aceasta va fi împodobit cu basorelieful și cu o statuie a lui Tjolkovski — de cinci metri înălțime și tăiată în granit.

m. v.

cărți, filme și muzee...

E aproape un loc comun să afirmi astăzi că U.R.S.S. este o țară în care răspîndirea culturii în mase a luat proporții ce întrec cea mai aprinsă închipuire. Și, totuși, adevărul acesta — unul din componentele aceluia întreg pe care, neînțelegîndu-l, ziaristii occidentali continuă a-l numi „fenomenul sovietic” — ne rezervă mereu surprize.

Știi, de pildă, cite cărți s-au tipărit în 1962 în Uniunea Sovietică? Ei bine, o statistică recentă ne-o spune explicit — un miliard două sute de milioane. Cu alte cuvinte, cite șase cărți de fiecare locuitor. Pentru comparație ne vom mulțumi să amintim că în 1913 în Rusia țaristă s-au tipărit 99 de milioane de cărți.

Dar în cite limbi sînt publicate aceste cărți? Nici mai mult, nici mai puțin decît în 93 de limbi, dintre care 32 de limbi ale unor popoare din afara hotarelor U.R.S.S.

Populația din Federația Rusă primește în fiecare zi două milioane de cărți noi. Un număr egal de cărți sînt puse la dispoziție zilnic și de bibliotecile din sistemul Ministerului Culturii al R.S.F.S.R. Am făcut deci abstracție de bibliotecile sindicale, de cele din școli, din colhozuri, sovhozuri etc... În schimb am dori să cităm o altă cifră care merită de asemenea tot interesul. În orașele și satele din republica unională mai sus amintită funcționează pe principii obștești — adică fără salariați, ci numai pe baze voluntare — 2600 de așa numite librării și standuri populare.

Am amintit în titlu, însă, și de filme. Da, în ultimii cîțiva ani producția sovietică de filme artistice a crescut de douăzeci de ori. Cinematografele sînt frecventate zilnic de 10 milioane de spectatori iar în întreg anul trecut au fost frecventate de 3.600 de milioane de spectatori. Numai cinematografele din Federația Rusă — cea mai mare republică unională — au avut aproape două miliarde de spectatori.

Dar muzeele? Datele statistice din care ne-am îngăduit să cităm cifrele se referă în special la R.S.F.S.R. Așa încît și în ce privește muzeele putem arăta că numai în R.S.F.S.R. ele sînt aproape în număr de 1.000. Cifra vizitatorilor — 50 de milioane pe an.

i. p.

„Papuci” zburători
(Fotografie de la a treia expoziție unională „Septenalul în acțiune”)

enigma baikalului

Ce origină are lacul Baikal? Iată o întrebare care frământă de multă vreme pe oamenii de știință sovietici. Răspunsurile sînt două și, ca întotdeauna în asemenea cazuri, contradictorii.

Răspunsul nr. 1: Baikalul nu este de origine marină, nu a fost niciodată legat de mare. „Niciodată” înseamnă în împrejurarea de față cele 20 de milioane de ani care au trecut de la nașterea lacului.

Răspunsul nr. 2: Baikalul este de origine marină și cîndva a fost legat de mare. „Cîndva”, adică acum 100 de milioane de ani, în Asia centrală exista probabil un vast bazin maritim din care făcea parte și actualul Baikal.

Argumente pentru nr. 1: Lacul a avut întotdeauna apă dulce; nu au existat și nu există nici un fel de elemente marine în flora și fauna lui; din cele 1800 de specii de plante și animale acvatice, cite cunoaște știința, 1200 aparțin în exclusivitate Baikalului.

Argumente pentru nr. 2: Și totuși se găsesc în lac animale care trăiesc în Marea Neagră și în Caspică. E vorba de citeva specii de moluște, raci și viermi. Cum de au ajuns ele acolo?

Savanții care optează fie pentru răspunsul nr. 1, fie pentru răspunsul nr. 2 sînt de egală valoare științifică. Principalul susținător al originii nemarine a Baikalului este acad. L. S. Berg. În fruntea adeptilor teoriei marine se găsea regretatul profesor G. I. Vereșceaghin.

O lungă bucată de vreme balanța părea să incline înspre ipoteza acad. Berg. Iată însă că o descoperire recentă a dat noi speranțe „marinilor”. Pe malul răsăritean al Baikalului, la o adîncime de 2445—2740 de metri, geologul V. V. Samsonov a găsit rămășițe de scoici ale unor străvechi moluște de mare. Acestea nu au putut fi aduse de râuri sau fluvii, ci numai de talazurile sărate ale mării.

Prin urmare, cum s-a format Baikalul? Independent sau desprinzîndu-se dintr-o mare? V. V. Bogdanov, conducătorul științific al Institutului de cercetări limnologice din Siberia, consideră că încă nu a sosit momentul pentru un verdict definitiv. Viitorul ne va mai spune încă multe despre trecut.

a. t.

soarele... răcorește

Paradox? Cîtuși de puțin! Știința a făcut posibile multe lucruri care păreau imposibile. Așa s-a întimplat și cu Soarele. Pe lângă multimilenara-i menire de a lumina și încălzi pămîntul, savanții i-au mai adăugat recent și pe aceea de a-i da... răcoare și apă.

„Minunea” se va petrece în peisajul torid al Turkmeniei, unde vara soarele arde fără milă și rar se întimplă să-l umbrească vreo seamă de nor. Arșița necrutătoare dă multă

bătăie de cap sovhozurilor și colhozurilor din ținutul Kara-Kum care au pășuni întinse și pe toată suprafața lor uriașă doar fîntini cu apă sărată. Nici omul, nici animalele nu o pot bea. Cisternele cu apă bat drumurile fără odihnă, așteptate pretutindeni ca o salvare.

Dar, în curînd, soarele va veni în ajutorul locuitorilor pustiei, dîndu-le apă și răcoare.

Colectivul științific al sectorului de energetică din cadrul Institutului fizico-tehnic al Academiei de Științe a R.S.S. Turkmene, în colaborare cu laboratorul de folosire a energiei solare de pe lângă Institutul de energetică „C. Krjijanovski” din Moscova, a elaborat proiectul unui aparat de desărare a apei cu ajutorul soarelui. Aparatul va fi instalat curînd în sovhozul „Komsomoleț” și va putea adăpa 2.000 de oi.

Aparatul este foarte simplu, fiind alcătuit doar dintr-un șir de jgheaburi încăpătoare de beton armat cu un acoperămint de sticlă înclinat la un capăt. În jgheaburi se toarnă apa așa cum se găsește ea în pustiul. Soarele o încălzește pînă la 80 de grade. Aburul se depune pe sticlă și picăturile se preling de-a lungul ei adunîndu-se într-un alt jgheab de acumulare. Fiecare metru pătrat din suprafața aparatului dă anual o tonă de apă. Ea revine de două ori mai ieftin decît apa adusă cu cisternele. În sezonul ploilor aceeași sticlă strînge „recolta” cerească.

Aparatul solar de desărare a apei este tema dizertației tînărului savant Regep Bairamov, cercetător științific la Institutul fizico-tehnic. Iar Klici Taganov, șeful sectorului de energetică de la același institut, lucrează acum la proiectul unui frigider... solar.

i. s.

teatrul ambulant

Titlul evocă vremurile de un amar eroism cînd trupele de actori, asemenea celei căreia i s-a alăturat căpitanul Fracasse sau „cărui cu paiațe” a lui Matei Millo, se vîntura din loc în loc luptînd cu ostilitatea mai-marilor zilei și cu indiferența publicului „select”. Ca multe alte noțiuni al căror conținut a fost schimbat de socialism, teatrul ambulant despre care e vorba aci reprezintă o nouă inițiativă pentru a o aduce pe Thalia în mijlocul milioanele de adoratori ai săi.

La Moscova s-a înființat de curînd primul Teatru de mase din lume. El nu are un sediu permanent. Vara va da spectacole pe stadioane, iarna se va produce în imensele săli de sporturi din Leningrad, Kiev, Tbilisi și, bineînțeles, în capitala Uniunii Sovietice.

Trupa, compusă din 150 de membri, cuprinde un grup de balet și un grup dramatic. În plus, pentru rolurile principale vor fi solicitați să participe cei mai buni actori de teatru, film și estradă iar pentru scenele de masă se va recurge la concursul teatrelor locale.

Primul spectacol, intitulat „Fie ca soarele să strălucească veșnic...”, a și fost prezentat în premieră la Ivanovo. Este o piesă eroică și romantică, scrisă de Anatoli Alexin și pusă în scenă de Ilia Rohlin. Muzica de scenă este compusă de Vladimir Iurovski, dar sînt utilizate și fragmente din lucrări de Ceaikovski, Gliere și Șostakovici.

Subiectul este în același timp simplu și grandios. De generații, omul visează la pace și fericire. În numele acestui ideal el înlăptuiește lucruri mărețe, jertfindu-se la nevoie pentru ele. Acțiunea evocă numeroase evenimente din ultimele șase decenii, culminînd cu prima călătorie a omului în Cosmos.

Anul acesta, Teatrul de mase va da 53 de spectacole la Kostroma, Vladimir, Kallinin, Kiev, Tbilisi, Baku, Leningrad, Moscova și alte orașe.

p. v.

savanți formați în uzine

Ziarul „Radianska Ukraina” și-a informat recent cititorii despre o interesantă inițiativă a Universității din Kiev menită să ducă la o și mai strînsă cooperare între oamenii de știință ucraineni și inovatorii în producție din întreprinderile republicii. Despre ce este vorba?

În marile uzine și în alte întreprinderi, scrie ziarul, s-a propus să ia ființă grupuri de perfecționare științifică a inginerilor și tehnicienilor și centre de consultație științifică care să acorde un sprijin consistent inginerilor ce pregătesc anumite lucrări și studenților-muncitori ce urmează cursuri prin corespondență.

Inițiativa se bucură de o largă apreciere. Au și luat ființă primele 21 asemenea centre: la Kiev, Harkov, Donețk, Dnepropetrovsk, Odesa, Lvov, Kramatorsk, Jdanov și în alte localități din Ucraina. Ele sînt frecventate de aproximativ 800 de tehnicieni și ingineri. Cine sînt acești oameni?

După cum sîntem informați, în primul rînd specialiști care lucrează de cel puțin cinci ani în producție — șefi de atelier, ingineri, constructori, maiștri — care au o bogată experiență, vaste cunoștințe și, mai ales, o vădită înclinație spre activitatea științifică. La desăvîrșirea pregătirii lor contribuie numeroase cadre din institutele de învățămînt superior. Cei care se disting sau intenționează să obțină un titlu științific sînt repartizați pe lângă catedrele corespunzătoare. Astfel, 62 de ingineri de la uzina „Zaporojstal” și 16 de la uzina metalurgică „Petrovski” lucrează acum pe lângă o catedră a Institutului metalurgic din Dnepropetrovsk, iar pe lângă catedrele Institutului industrial seral din Kramatorsk lucrează 18 ingineri de la atelierele de construcții mecanice.

Datorită inițiativei Universității din Kiev cadrele de oameni de știință din R. S. S. Ucraineană vor spori curînd cu încă circa 3000 de oameni care se pregătesc acum în cadrul institutelor de cercetări sau pe lângă catedrele de învățămînt superior din republică.

a. b.

Moscova — La expoziția de păsări cîntătoare

Eroi ai timpului nostru...

Cosmonauții se mai întâlniseră în Piața Roșie și înainte de gloriosul lor periplu cosmic.

Întreaga lume este din nou în admirație față de extraordinarele realizări ale științei și tehnicii sovietice. Ele confirmă cu o nouă strălucire superioritatea incontestabilă a U.R.S.S. pe tărîmul electronicii, al rachetelor, teleghidajului — adică a celor mai moderne înfăptuiri ale gândirii științifice din vremea noastră. Mai mult, e suficientă o simplă comparație între zborul lui Andrian Nikolaev și Pavel Popovici din 1962, acela al lui Gordon Cooper de luna trecută și acum noul zbor al cosmonauților sovietici 5 și 6 pentru a ne convinge că Statele Unite nu numai că nu au reușit să înlăture rămânerea lor în urmă, dar decalajul dintre ele și U.R.S.S. continuă să crească mereu.

Prin fapta lor, Valeri Bikovski și Valentina Tereșkova, au însuflețit din nou imaginațiile celor mai cutezătoare. Ei ne îndreptătesc să credem că se apropie tot mai mult vremea cînd cosmonauții sovietici se vor avîta spre planetele sistemului solar.

Durata mereu sporită a zborurilor, misiunile tot mai complexe pe care le au de rezolvat piloții cosmonauți marchează pașii făcuți în explorarea Cosmosului și constituie prețioase indicații asupra viitoarelor obiective care stau în fața cercetătorilor sovietici. Zborurile ultimelor nave „Vostok” și cercetările făcute cu seria de sateliți artificiali de tipul „Cosmos” arată că se apropie ziua cînd stațiuni automate, precedindu-i cu puțin pe cosmonauți, vor studia condițiile existente pe suprafața Lunii iar mai tîrziu atmosfera și suprafața planetelor apropiate. Realizarea întîlnirii în Cosmos a mai multor nave este menită tocmai să accelereze procesul cunoașterii și cuceririi Cosmosului.

În același timp, întîlnirea în Cosmos dintre locotenent-colonelul Valeri Bikovski și Valentina Tereșkova, uimitoarea față sovietică care de cîteva zile a estompat fama celor mai celebre „stele” ale ecranului și scenei, face să sune și mai faldnic și mai mindru cuvintele „om sovietic”, „socialism”, „comunism”. Popoarele din toate țările și continentele văd că orînduirea socialistă, care a eliberat și stimulat într-o măsură nebănuită înaintea energiile creatoare ale omului, poate asigura realizarea celor mai îndrăznețe visuri.

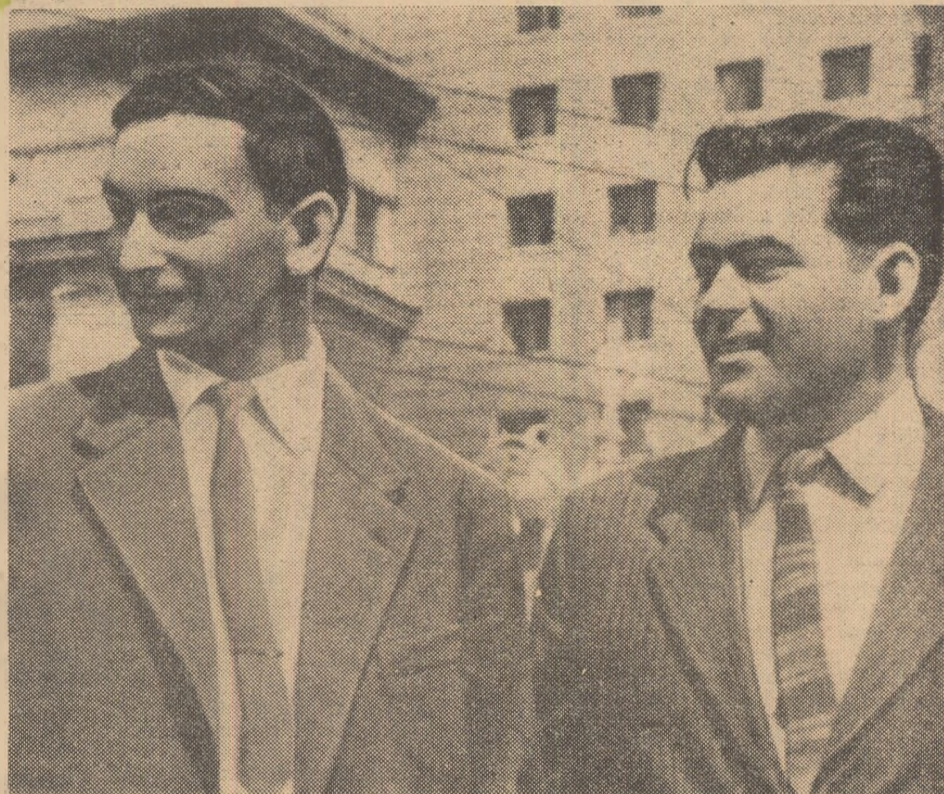
Poporul nostru salută din toată inima fapta glorioasă a cosmonauților Valeri Bikovski și Valentina Tereșkova, le transmite cele mai calde felicitări — lor și realizatorilor minunatelor nave cosmice, care au învins din nou spațiile nemărginite.

Valeri Bikovski la antrenament

Examen medical

Andrian Nikolaev și Valeri Bikovski, cosmonauții nr. 3 și 5

În clipe de destindere

Iuri Gagarin și Valentina Tereșkova, cosmonauții nr. 1 și 6

Frontul invizibil

(urmare din nr. trecut)

„Directorului nr. 37. Producția zilnică de avioane „Messerschmidt-110” este de 9-10 bucăți. Zilnic pe frontul de răsărit se pierd în medie 40 de aparate. „Sauer” înfățișează că de trei luni uzinele de avioane „Messerschmidt” fabrică aparate cu un nou tip de motor. Aceste motoare sint produse probabil, de întreprinderile Hardt sau Junkers. După părerea lui „Sauer”, avioanele de vânătoare vor atinge o viteză de 900 kilometri pe oră, „Kent”.

După ce ordonă ca această informație să fie transmisă Consiliului militar suprem, Egorov luă fila următoare:

„Directorului nr. 42 — comunica „Kent”. Numărul total de avioane germane din linia întâia și a doua este de 21.500 aparate de luptă și de 6.258 avioane de transport „Junkers-52”. În ultimul timp, pe frontul de răsărit au mai fost expediate încă două unități puternice de aviație pentru sprijinirea grupului de armate „Sud”. Informațiile le dețin de la „Sauer”.

Egorov se uită întrebător la Nikitin.

— Informațiile astea au fost confirmate și din alte surse?

— Da — răspunde Nikitin, răsfoind un dosar pe care-l ținea în mână. Am primit confirmarea din partea colaboratorilor din sectorul „Vest B”. Ei anunță zborul spre răsărit al unui mare număr de avioane „Heinkel” și „Dornier”.

— Transmiteți imediat informația comandamentului frontului de sud — ordonă Egorov.

Dar cel mai mult îl neliniște pe colonel ultima știre a lui „Kent” — despre ofensiva pornită de Abwehr împotriva posturilor de radioemisie ale serviciului de informații sovietic.

Nu putem admite ca Abwehrul să dea de urma posturilor noastre emițătoare — rosti categoric colonelul. Comunicați-i lui „Gilbert” modificarea sistemului de legătură. Incepând de săptămâna viitoare toate grupurile noastre din sectorul „Vest A” vor ține legătura după codul „S”, deci vor introduce un nou cifru, vor modifica lungimile de undă și orarul.

După ce Nikitin părăsi cabinetul, Egorov deschise casa de fier și scoase textul codului „S”. Răsfoi repede câteva file. Modificarea sistemului de legătură îl va dezorienta preciz și va împiedica localizarea rapidă a stațiilor — își spuse colonelul. Apoi puse textul la loc și se apropie de o hartă a Europei care atârna pe perete.

Chiar în centrul unui pătrat care indica Parisul se afla un mare punct roșu de la care porneau linii multicolore pe întreg teritoriul celui de al treilea Reich — nervii unui organism întins și complicat numit serviciul de informații. Liniile indicau legătura dintre grupurile de informații și centrul lor condus de „marele șef” cu numele conspirativ „Gilbert”.

Colonelul îl cunoștea bine pe acest om care desfășura acum o activitate primejdioasă, ce cerea mult curaj și abnegație, departe în spatele frontului dușman. „Gilbert” era un vechi tovarăș de-al lui, încă de când învățaseră împreună la aceeași facultate a Academiei militare a Armatei Sovietice. Apoi fiecare plecase în altă parte. „Gilbert” fusese numit la hotarul de răsărit al U.R.S.S. unde se evidențiasă, îndeplinind câteva grele misiuni speciale în timpul luptelor cu japonezii la Halhin-Gol. Se reîntâlniseră abia după dezlănțuirea războiului mondial.

Colonelul se așeză iar la birou și sună. Ușa se deschise fără zgomot și în prag se ivi aghiotantul.

— Cheamă-l la mine pe colonelul Soloviov — ordonă el.

Întâlnire la Paris

La 18 septembrie 1941, Dupont sosi la Paris și se instală la hotelul „Europa”, unde aveau acces numai ofițeri superiori din Wehrmacht și înalți demnitari germani.

Parisul nu mai era cel de altă dată. Cu numai doi ani înainte răsunase de ris și voie bună; acum oamenii erau triști și tăcuți.

Orașul făcu o impresie deprimantă asupra lui Dupont care, în seara aceleiași zile într-o dispoziție foarte proastă, se duse la o întâlnire cu Gilbert.

Dupont se întâlnise pentru prima oară cu Gilbert, din însărcinarea Centrului, în mai 1941 — cu o lună înainte de atacul fasciștilor împotriva Uniunii Sovietice. Dupont aflase că Gilbert conduce organizația de informații care acționa împo-

triva celui de-al treilea Reich pe teritoriul Germaniei și al țărilor din Occident ocupate de ea.

Dat fiind că se temea că oamenii iar putea fi demascați și nimiciți, Gilbert păstra cea mai strictă conspirativitate. Colaboratorii serviciului — agenți și șefi — nu se cunoșteau unii pe alții și intrau în legătură numai în cazuri speciale, la indicația prin radio dată de Gilbert sau de Centru. După ce îndeplineau vreo misiune, grupurile de informații se făceau nevăzute, fără să mai apară vreodată prin acele locuri. Grupurile de informații țineau legătura cu Gilbert și Centru numai prin intermediul posturilor de radio-emisie și al așa numitelor „cutii de scrisori”. Iar când era cazul să aibă loc întâlniri personale, legătura cu conducătorii diverselor grupuri și cu membrii acestora o ținea Dupont, care lua cele mai severe măsuri de precauție.

Grupurile care acționau pe teritoriul Germaniei, Olandei și Belgiei erau direct subordonate lui Dupont. Grupurile din Franța erau conduse chiar de Gilbert prin adjunctul lui, cu numele conspirativ Suchet.

Fusese creată și o rețea specială de rezervă care urma să intre în acțiune dacă organizația principală a lui Gilbert ar fi fost distrusă de contraspionajul german. Existența rețelei de rezervă era ținută în cel mai mare secret. În afară de Gilbert nimeni nu cunoștea numele șefului ei. Pentru a putea controla activitatea grupurilor și a diversilor lor colaboratori, Gilbert le organizase activitatea în așa fel încât diferitele sectoare se camuflau și se verificau reciproc...

Când Dupont intră într-o vilă mică, îl găsi pe Gilbert așteptându-l.

— Îmi pare bine că te văd — îl întâmpină acesta. Te-am chemat să te informez despre noile metode de muncă. Am aflat că acum citeva zile colonelul Relling, șeful secției locale a Abwehrului, a primit ordin să înceapă la Paris o operație de lichidare a posturilor noastre de radio emisie și că o operație similară o să aibă loc la Berlin. Faptul e confirmat de o informație transmisă de „Sauer”. Am primit de la Centru dispoziția să trecem la un nou sistem de legătură după codul „S”.

Și Gilbert luă o carte de pe birou și i-o întinse lui Dupont. Era o lucrare a unui scriitor francez de la sfârșitul secolului XIX, intitulată: „Miracolul profesorului Terramon”.

— Asta-i noul cifru — spuse Gilbert. Tehnica cifrării e aceeași. Când cifrezi un text, la începutul grupului de cifre indică numărul paginii în ordine inversă, adăugând numărul 65 pentru paginile cu soț și 83 pentru cele fără soț. Apoi, ca de obicei, când indică fiecare propoziție, enumeri ordinea cuvintelor din text și rîndul dar nu de sus în jos ci de jos în sus. Există câteva ediții din romanul ăsta; țirajul ediției din 1910, pe care o s-o folosim noi, e mai mic. Ordinea cuvintelor și rîndurilor nu corespunde cu celelalte ediții. Dacă germanii ar da întâmplător de urma codului nostru, nu le-ar fi ușor să dezlege cheia cifrului.

— Schimbăm și lungimea de undă, semnalele de recunoaștere și ora emisiunilor? — întrebă Dupont.

— Bineînțeles — confirmă Gilbert. Găsești tot ce te interesează în calendarul ăsta. Și scoase din buzunar un calendar

mic, obisnuit și-l deschise la pagina cinci, unde începea luna mai.

— Lungimea de undă — mai explică el — o schimbăm la trei săptămâni, în funcție de răsăritul soarelui. Ne putem permite luxul ăsta; aparatele noastre au o sensibilitate remarcabilă. În zilele de luni, socotind din trei în trei săptămâni cu începere de la 1 mai, la fiecare oră a răsăritului soarelui, o să adăugăm cifra 12. Numărul o să indice lungimea de undă. În același timp, în aceeași ordine o să scădem consecutiv din ora cind apune soarele cifrele 6, 4 și 2 și o să adăugăm cifra 3. Cifra obținută va indica ora emisiunilor, obligatorii pentru posturile grupu-

Desen de V. Vetr

rilor din Belgia, Olanda și Berlin. Legătura cu mine se va stabili zilnic la 4,30 dimineața pe lungimea de undă de 13,30 metri, cifrind radiogramele după același cod.

— Asta-i tot?

— Nu. Mai sint citeva lucruri de pus la notă. Vrei puțin?

Gilbert se ridică de la birou și căută într-un dulap aflat în celălalt capăt al încăperii o sticlă cu vin și pahare. Scoase dopul și turnă un lichid rubiniu.

— Bourgnogne adevărat — făcu el zîmbind. Se găsește tot mai greu. Nemții se îmbată ca porcii și scot din țară tot ce pot duce. Ei, pentru succese în muncă și zdrobirea cit mai grabnică a hitleriștilor — ură el, ridicînd paharul.

— Pentru întoarcerea acasă — adăugă Dupont.

— Sigur — zîmbi Gilbert. Dar mai întâi, să ne întoarcem la treburile noastre.

...Se întunecase bine cind Dupont părăsi casa din suburbia Passy.

Începe duelul

„Aș ține mult să știu ce s-a întîmplat cu postul RTH” — își spuse căpitanul Schuster, șeful centrului de radiogoniometrie al Abwehrului din Kranz, îndreptîndu-se spre sala operativă. Acolo îl găsi pe locotenentul Regen care desena cu grijă coordonatele radiogoniometrelor pe o hartă mare, desfășurată pe masă.

— Aveți ceva știri despre postul sovietic interceptat prima oară de Hansemann? — întrebă Schuster.

Locotenentul dădu la o parte rigla și își privi șeful cu o privire obosită.

— Tocmai am însemnat pe hartă ultime rezultate ale radiogoniometrării — raportă el. E clar că postul se află undeva în împrejurimile Bruxellesului. A fost foarte greu s-o stabilim: de două ori si-a schimbat orele de emisie, lungimea de undă și semnalele de recunoaștere. Ultima oară l-am interceptat ieri seară cu semnalul de recunoaștere „VSA”.

Schuster cercetă harta. Însemna că nu se înșelase cind bănuise că rușii ar avea o vastă rețea de spionaj, fapt confirmat și de marele număr de radiograme interceptate de centrul de radiogoniometrie din Kranz. Din păcate, specialiștii nu izbutiseră însă să descifreze nici una din cele două sute cincizeci de radiograme interceptate. Dar lucrul cel mai grav era că nu se putea descoperi ce informații avea serviciul sovietic de informații și de unde le căpăta.

Îngrijorarea era cu atât mai întemciată cu cît serviciul de radio al Abwehrului nu izbutise să repereze și să distrugă nici un post de radioemisie.

În clădirea Direcției centrale a Abwehrului de pe cheiul Tirlitz nr. 74 77 din Berlin avu loc de aceea o ședință extrem de secretă a conducătorilor centrelor de interceptare și radiogoniometrie.

Din ordinul poliției secrete, serviciul de spionaj era reprezentat de gruppenführerul Olendorf, șeful biroului III S.D. „Inland” și de obergruppenführerul Müller, șeful direcției a IV-a a Gestapoului. Conducerea serviciului de spionaj militar — Abwehrul — era reprezentată de șeful ei, amiralul Canaris și de colonelul Bentivegni, șeful secției a III-a. Abwehrul urma să-și intensifice considerabil activitatea împotriva posturilor de emisie clandestine.

După părerea amiralului, prima lovitură, hotărîtoare trebuia să fie dată organizației de informații sovietice a cărei activitate prezenta cea mai mare primejdie pentru cel de-al treilea Reich.

— Dacă nu izbutim să terminăm în cel mai scurt timp cu rețeaua de legătură a dușmanului trupele noastre din Răsărit, riscă să piardă o luptă după alta — spuse Canaris.

Din cele afirmate în cursul ședinței se părea că nimicirea posturilor de radioemisie sovietice era un lucru relativ ușor. Se puneau mari speranțe în prima tranșă de goniometre de tip nou, fabricate de firma „Wolf-Radio”...

Aparatele urmau să fie folosite mai întâi la Berlin. Se mai hotărî de asemenea crearea unei secții speciale secrete de goniometrie. Funcționarii acestei secții, purtînd uniforme de funcționari ai poștei și salopete de electricieni, urmau să-și camuflizeze activitatea pîrînd că repară rețeaua de pe stradă. Comandant al primului detașament fu numit locotenentul Wilde din serviciul de radio al Abwehrului.

La rîndul lor, Olendorf și Müller puseră la dispoziție un număr de inși din SD și Gestapo. Aceștia urmau să captureze posturile de radioemisie descoperite și să aresteze personalul.

Serviciul de radio al Abwehrului puse în funcțiune aparate speciale de bruiaj, care lucrau pe aceleași lungimi de undă cu posturile clandestine din Berlin. Posturile de bruiaj începuseră să funcționeze la 24 septembrie 1941. În felul acesta legătura dintre grupurile de informații din Berlin și conducerea lor fu întreruptă și, cu toate eforturile, nu mai putu fi restabilită.

Vladimir Iarosiński

(continuare în nr. viitor)

În întâmpinarea Congresului mondial al femeilor

La 24 iunie vor începe la Moscova lucrările Congresului mondial al femeilor, convocat de Federația Democrată Internațională a Femeilor.

Congresul va dezbate probleme de importanță vitală pentru femeile din toate țările, cum sint problema păcii, a independenței naționale, a egalității femeii în familie și societate, a sănătății, instruirii și educației copiilor și tineretului.

Prin nobilele țeluri pe care și le propune și care au stîmțit interesul deosebit al femeilor de pe toate continentele, acest Congres va constitui un eveniment de o însemnătate și amploare fără precedent în mișcarea mondială feminină. La Congres vor participa nu numai reprezentante ale organizațiilor naționale afiliate la F.D.I.F. ci și reprezentante ale altor organizații naționale și internaționale ale femeilor, precum și alte numeroase marcante personalități feminine din diferite țări.

În zilele noastre, problema cea mai arzătoare care preocupă întreaga omenire este preîntîmpinarea unui război termonuclear care ar aduce incalculabile pierderi umane și materiale. De aceea în lupta pentru apărarea păcii se unesc astăzi cele mai largi pături din întreaga lume, indiferent de convingeri politice, filozofice sau religioase, se unesc popoare trăind în țări cu sisteme social-economice diferite, care devin tot mai conștiente de faptul că forța lor unită poate zădărnici planurile agresive ale cuceririlor imperialiste de a dezlănțui un nou război mondial.

În cuvîntarea rostită la adunarea activului de partid din Capitală, cu prilejul vizitei delegației de activiști ai Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej arăta: „Evoluția vieții internaționale demonstrează că în zilele noastre rolul precumpănitor pe arena mondială îl au forțele socialismului și păcii, că imperialismul nu mai poate dispune neștingherit de soarta popoarelor. Dezvoltarea sistemului mondial socialist, a mișcării comuniste și muncitorești, creșterea luptei pentru lichidarea definitivă a colonialismului, amploarea fără precedent a mișcării pentru apărarea păcii au creat posibilitatea de a preîntîmpina izbucnirea unui nou război mondial”.

Transformarea acestei posibilități în realitate cere intensificarea luptei tuturor forțelor păcii, din rîndul cărora face parte un număr tot mai mare de femei.

Politica de pace și coexistența pașnică promovată de țările socialiste cuprinde tot mai mult mințile și inimile oamenilor de pretutindeni, iar femeile înțeleg tot mai bine că însăși înfăptuirea năzuințelor lor specifice este condiționată de problemele mari ale contemporaneității și în primul rînd de realizarea dezideratului principal al popoarelor: dezarmarea generală și totală, care ar asigura în mod definitiv pacea și securitatea internațională. Ideea dezarmării generale și totale însuflețește lupta tuturor popoarelor pentru pace, iar femeile au înscris ca principal țel al lor sprijinirea tot mai activă a înfăptuirii acestui țel profund uman.

Convocînd Congresul mondial al femeilor, F.D.I.F. adaugă o nouă și pretioasă inițiativă activității sale puse în slujba întăririi unității femeilor din lumea întreagă în lupta pentru pace, pentru drepturi, pentru apărarea copiilor.

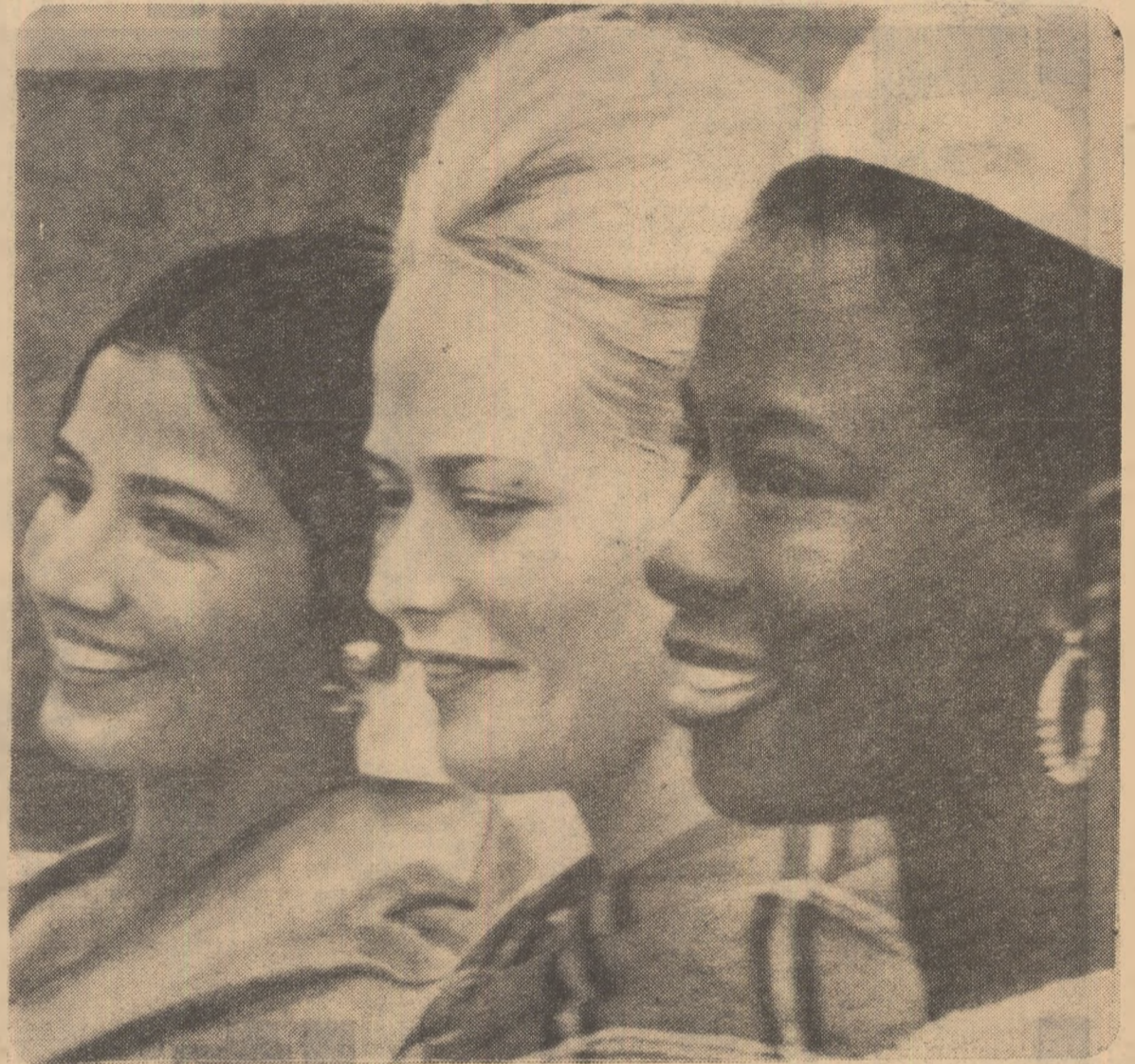
Pregătiri în vederea Congresului se desfășoară în peste 100 de țări iar conform știrilor de pînă acum, la Moscova vor participa aproape 2.000 de delegate, observatoare și oaspeți de pe toate continentele.

Deosebite pregătiri fac femeile sovietice care vor găzdui cu toată competența acest mare Congres al nostru.

La adunarea femeilor organizată la Moscova de Comitetul Femeilor Sovietice, ele au salutat cu entuziasm hotărîrea Federației Democratice Internaționale a Femeilor de a convoca acest Congres, considerînd o deosebită cinste faptul că el se ține la Moscova, capitala Uniunii Sovietice. Putea oare fi ceva mai emoționant și cu un mai puternic ecou în rîndurile femeilor din întreaga lume decît știrea din aceste zile premergătoare Congresului despre zborul în Cosmos al primei femei din lume — cetățeană sovietică Valentina Tereșkova!

Printre alte acțiuni importante de popularizare și pregătire a Congresului, în întreaga Uniune Sovietică au loc acțiuni largi pentru crearea „Fondului păcii” din care se vor acoperi cheltuielile legate de Congres. „Fie ca aportul meu modest — a spus o vîrstnică cetățeană din Moscova — să contribuie la consolidarea păcii și prieteniei între popoarele din toate țările”.

Femeile din Republica Populară Romînă întîmpină apropiatul Congres de la Moscova prin noi și însemnate succese în munca pe care o desfășoară în toate domeniile de activitate. Ele aduc o contribuție la opera măreață pe care

o îndeplinește întregul nostru popor, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, în vederea desăvîrșirii construcției socialismului

în țara noastră, la apărarea păcii în lume.

În uzine și fabrici muncitoare, inginerile și tehnicenele muncesc

cu și mai mult avînt pentru realizarea și depășirea planurilor de producție, pentru obținerea unor produse de calitate superioară, pentru creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost.

În această perioadă de activitate intensă în agricultură, pe întinsele ogoare ale gospodăriilor agricole colective, colectiviste muncesc cu tragere de inimă la lucrările de întreținere a culturilor mari, pentru asigurarea unei recolte bogate. Ele folosesc toată priceperea și hărnicia pentru dezvoltarea sectorului zootehnic, a legumiculturii, a tuturor ramurilor agriculturii noastre socialiste, contribuind la întărirea economică și organizatorică a gospodăriilor colective, la dezvoltarea avutului obștesc, la realizarea unui belșug de produse agroalimentare. În școli și universități, în institute de cercetări, în spitale, poli-clinici, pe scenă și în atelierele de pictură, în muzică și literatură, pretutindeni se face simțită prezența creatoare a femeilor.

Consiliul Național al Femeilor din R.P.R. a inițiat numeroase manifestări în întîmpinarea Congresului. În toate regiunile țării au avut loc bogate și frumoase inițiativă. Femeile au pregătit cu drag mici obiecte, cusături și țesături românești, au lucrat cu grijă obiecte din lemn și ceramică pentru a le trimite în dar delegatelor la Congres, transmițîndu-le prin intermediul frumosului mesajul lor de prietenie.

În entuziaste adunări ale femeilor, care au avut loc în diferite întreprinderi, instituții, gospodării agricole colective, au fost alese delegatele care vor reprezenta la Congres mișcarea de femei din țara noastră. Ele vor face cunoscută participanților la Congres viața liberă și demnă pe care o trăiesc femeile din patria noastră socialistă, condițiile tot mai bune de muncă și de trai care sînt asigurate întregului nostru popor, grija permanentă a partidului și statului nostru pentru viața, sănătatea și instruirea copiilor și a tineretului. Totodată ele vor transmite hotărîrea femeilor romîne de a lupta neobosit, alături de femeile de pretutindeni, pentru pace și progres.

Mia Groza

Secretară a Consiliului Național al Femeilor din R.P.R.

Două anchete

Copiii au spus adevărul

Ziaristul Art Linckleter vînd să organizeze la un post de televiziune din S.U.A. un concurs inedit de ingenuitate și candoare a întreprins o anchetă printre copiii americani pe tema unor întrebări care se pun de obicei celor mici. Rezultatele acestei anchete au întrecut pe semne limita unor inventive și amuzante emisiuni de televiziune, deoarece gazetarul american s-a simțit dator să publice o carte cu un titlu destul de alarmant: „Copiii spun lucruri îngrozitoare”.

Spicuiind fie și numai cîteva extrase din cartea cu pricina, deducem despre ce fel de lucruri îngrozitoare este vorba: micul american încearcă să se adapteze societății în care va trebui să trăiască.

— Ce-ai vrea să fii? — întreabă Art Linckleter.
Un copil cu aptitudini organizatorice răspunde:
— Supraveghetor.
— De ce?
— Fiindcă supraveghetorul umblă prin atelier și îi ciomăgește pe toți!

Altul, care ar putea să devină om de stat american:
— Vreau să fii aventurier și-am să caut un milionar.
— Ce să faci cu el?
— Să-l prind ca-n clește!

Iar altul cu aptitudini de inventator — dar care n-ar fi de mirare să ajungă și un faimos gangster:
— Eu îmi construiesc în curte o mașină nostimă, ca să-mi pot bate joc de oamenii!

— Și cum funcționează?
— Întîi e o sîrmă nevăzută de care individul se împiedică. Imediat nimerește pe o bandă rulantă care-l aruncă într-o groapă specială întunecoasă, unde îl curăță de toți banii.

Exploatarea cruntă, brutalitatea, venalitatea și cinismul sint tot alți factori „educativi” ai modului de viață capitalist care netezesc într-adevăr de multe ori drumul de la leagăn la scaunul electric pentru tinerii americani.

— Tata e polițist! mărturisește cu naivitate unul din eroii lui Linckleter. Prinde spărgători, hoți și pungăși.

— Și mama nu e nelinițită că tata are o meserie atît de periculoasă?
— Nu! Spune că e foarte bine. Aproape în fiecare săptămînă tata aduce acasă înel, brățări și bijuterii.

Monstruosul ideal al „diavolului galben” se infiltrază încetul cu încetul pînă și în universul copilăriei, înăbușînd și nimicînd cu timpul tot ce este uman și nobil. Cît de deosebit și contrastant apare de aceea universul copilăriei acestor mici cetățeni americani în comparație cu ceea ce ne dezvăluie o anchetă a ziarului „Izvestia” printre copiii sovietici!

Aceleași întrebări simple, dar răspunsurile diferă cu distanța celor doi poli opuși ai concepției sociale.

La întrebarea „Ce-ai vrea să fii?” Maia Mamar-davcili, de la Școala centrală de muzică din Tbilisi, răspunde:

— Violonistă.
— Vreau să fii medic de copii! spune Nana Ordjonikidze, elevă în clasa a IV-a a școlii medii nr. 43 din Tbilisi.

Mark Bort de la grădinița de copii nr. 9 din Tallin:
— Vreau să fii cosmonaut și să zbor în Lună.
— Vreau să fii căpitan de cursă lungă! spune Ani Andres din clasa a IV-a de la școala medie nr. 2 din Tallin.

Vitea Buhteeev, din clasa a III-a B școala nr. 1 din Petropavlovsk-Kamceatski:

— Mama zice că sint împrăștiat. Ce vād, aia vreau să fii! Am vrut să fii șofer, medic, pilot și buldozerist. Dar se pare că de data asta m-am hotărît: mă fac constructor!

Nehotărîtul Vitea a tras însă astfel fără să știe unele concluzii la discuția noastră: Ce vād, aia vreau să fii!

La întrebarea: „Ce-ai face dacă ai avea hani mulți?”, copiii americani răspund fără să stea pe gînduri:

— Mai întîi mi-aș cumpăra un bazin. Apoi un „Cadillac” galben. Mi-aș construi o casă mare. Aș împărți ceva bănuți la săraci. Iar apoi l-aș imbarca pe frate-meu pe un vapor care se scufundă în ocean.
— Dar dacă școala ar fi a ta, ce-ai face?
— I-aș da foc!

Maia „și-ar împărți „averea” tuturor săracilor de pe Pămînt, și i-ar învăța carte pe toți copiii”.

Nana „ar cumpăra toate uzinele de la capitaliști și le-ar preda muncitorilor”.

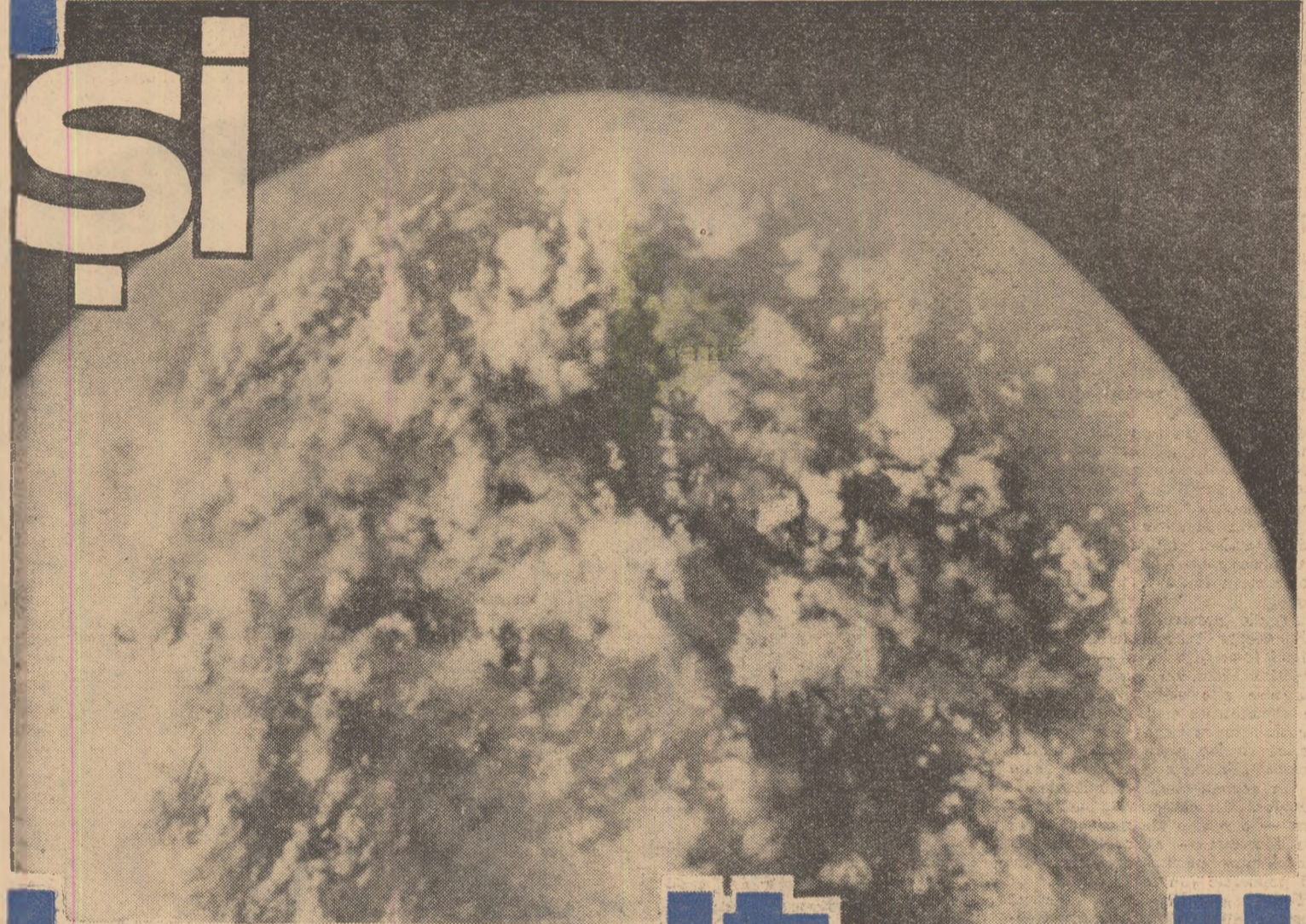
Mark „și-ar cumpăra un sputnik și ar zbura cu prietenii în jurul pămîntului”.

Iată așadar o simplă anchetă în stare să demaște prin glasul nevinovat al copilăriei fața hideasă a „modului de viață” american care schilodește și stigmatizează cele mai pure sentimente, cele mai firești aspirații omenești iar pe de altă parte să pună în lumină climatul etic de o mare noblețe în care cresc copiii sovietici. Cartea lui Art Linckleter este o oglindă fidelă a modului de viață capitalist. Copiii americani spun nu numai lucruri îngrozitoare, spun adevărul.

Gica luteș

pământul

Germanii
idei îndrăz

și locuitorii lui

Vor putea exista pe glob
și alte ființe raționale decât omul?

Lucrătorii științifici — și nu numai lucrătorii științifici — știu astăzi ce spinos e drumul căutărilor pentru găsirea unei substanțe chimice sau a unei mașini care să răspundă cel mai bine unor anumite cerințe. Pe acest drum lung și greu întîlnim adesea modele cu o viață scurtă, repede părăsite ca necorespunzătoare, pentru a merge mereu mai departe. Și totuși, oamenii de știință au ajuns să cunoască atât de bine caracteristicile substanțelor chimice încît se știe, de pildă, că Mendeleev a reușit să stabilească celebrul tabel cu ajutorul căruia au putut fi descrise dinainte, cu o precizie destul de mare, proprietățile unor elemente încă nedescoperite, pentru ca ulterior aceste descrieri să fie confirmate.

Dar acest lucru nu este posibil și în ce privește vietățile animale?

Faptul că animalele sînt ființe cu o organizare superioară duc la înmănușirea a foarte multe necunoscuturi. Pe Pămînt, însă, pe diferite continente, există locuri care oferă animalelor un complex de condiții favorabile, așa zisele „nișe ecologice”, care au uneori trăsături comune. De regulă, pentru ocuparea „nișelor” se desfășoară o luptă sălbatică. Cuceritorii lor sînt de multe ori specii deosebite dar prin trai îndelungat în condiții asemănătoare, după generații, ajung să semene între ei. Astfel, cîrlița are în general un aspect asemănător și în Australia și în America de Sud, dar în primul continent strămoșul ei este cangurul, pe cînd în al doilea — hirciogul.

Bazindu-se pe asemenea fapte, savantul sovietic N. I. Vavilov a stabilit așa zisa lege a „sistemului periodic” în biologie, lege care, ca și cea din chimie, permite să se schițeze dinainte construcția și forma de viață a unor organisme nedescoperite încă.

Ca în orice competiție în care are loc selecționarea unei mase mari de concurenți, putem vorbi și în biologie, desigur în mod figurat, de sferturi de finală, semifinale, finale. Natura a ajuns astăzi la un mare număr de specii animale trăind pe Pămînt, dar este firesc să presupunem că numărul concurenților eliminați este de cîteva ori mai mare. Astfel, la „titlul” de crocodil au concurat în cursul timpurilor patru candidați, dar numai unul, cel care trăiește și astăzi și e bătrîn de milioane de ani, a reușit victoria, fiind dotat în chip deosebit: este singurul animal cu sînge rece care are o inimă cu patru camere.

Zestrea de caractere de care dispune fiecare concurent este determinantă pentru a obține victoria în ocuparea unei nișe ecologice. Fără picioare solide caii sălbatici n-ar putea străbate distanțe mari în căutarea hranei și ar pieri

atacați de fiare. Omul a devenit stăpînul naturii nu datorită forței sale sau altor calități fizice, ci datorită rațiunii.

Savantii se întrebă astăzi dacă evoluția nu aduce în arenă și alți candidați la titlul de ființe raționale. Pentru a putea identifica asemenea candidați este necesar să cunoaștem dacă ei corespund condițiilor ce li se cer: un sistem nervos foarte dezvoltat, organe de simț perfecționate, extremități capabile de cele mai diferite mișcări. De asemenea, trebuie să ținem seama că dacă sînt prea mici și fără apărare vor pieri, căci vor avea prea mulți dușmani, iar dacă vor fi prea mari creierul lor se va dezvoltă încet.

Printre concurenții care trebuie luați în seamă sînt moluștele cefalopode (calmarii), caracatițele, sepiile — ființe puțin plăcute, dar cu un creier extrem de dezvoltat pe care unii cercetători le așează în aceeași categorie cu creierul cîinelui, cu o viteză de reacție probabil neegalată în natură și o vedere excepțională; ca și omul ele au capacitatea de a regla imaginea pe retină, cu singura deosebire că la om aceasta se realizează prin modificarea curburii cristalinului, în timp ce la cefalopode cristalinul se poate mișca înainte și înapoi, ca un obiectiv fotografic. Este desigur încă prea devreme pentru a acorda certificate sigure de participare la competiție dar, pe bună dreptate, aceste animale au devenit în ultima vreme obiect de cercetare nu numai pentru zoologi, ci și pentru fiziologi.

În 1894 a făcut senzație descoperirea, în Madagascar, a unui schelet de megaladapis, lemurian gigantic astăzi dispărut, remarcabil nu numai prin talia lui, ci și prin mărimea creierului. La un moment dat s-a crezut că acest animal a trăit acum aproape un milion de ani, dar descoperirea lui în același strat cu epiornis — pasăre gigantică despre care se știe că a dispărut în Madagascar în

Intors din importanta călătorie nordică cursul căreia a descoperit insulele Franz I exploratorul austriac Weyprecht a trecut traducerea în viață a unei idei care-l frăm de multă vreme: organizarea unei forme eficiente de colaborare internațională în regiunea lară nordică a Pămîntului. Drept urmare a severității lui în promovarea acestei idei — primată de Weyprecht în 1875 — a fost instaurat primul „An polar” — anul 1882—1883. Sava din 10 țări și-au alăturat atunci forțele în acțiune de mare anvergură: cercetarea simtană, din 14 stațiuni polare, a particularităților meteorologice și magnetice ale unei regiuni sate dincolo de cercul arctic. Profitul științific al acestei întreprinderi cu totul neobișnuite a fost atunci a răsplătit din plin eforturile participanților. Printre altele a fost posibilă formularea unei explicații raționale a formării aurorelor reale.

Incurajați de aceste succese inițiale, oamenii de știință din numeroase țări au consimțit apoi la parte la organizarea și desfășurarea activității coordonate de cercetare a Arcticii în cadrul celui de-al doilea „An polar” — 1932-1933. De atunci data sfera investigațiilor științifice era considerabil lărgită, iar posibilitățile erau și ele mult mărit dat fiind că la lucrările „Anului polar” luau acum parte 50 de țări, printre care și țara noastră. Au fost dobîndite date extrem de importante interesînd îndeosebi meteorologia, geofizica și geodezia. Pentru prima oară au putut fi întreprinse cercetări comune, din mai multe puncte în același timp, asupra unor fenomene ionosferice, precum și asupra radiației cosmice (ambele descoperite). O acțiune extrem de importantă a fost întreprinsă în cadrul celui de-al doilea „An polar” internațional a fost Operația mondială de longitudine, la care a participat și țara noastră prin Observatorul din București și prin Institutul geografic al armatei.

Totul a decurs potrivit programului, cu rezultate dintre cele mai bune. Dar odată cu încheierea „Anului polar” s-a încheiat și colaborarea tocmai cînd devenise mai necesară cooperarea internațională. Căci datele obținute trebuiau comparate, analizate. Or, această treabă avea să fie făcută separat, pe diferite ramuri de știință — pentru care existau organizații internaționale — sau pur și simplu lăsată neterminată.

Cu 25 de ani
mai devreme

Se stabilise ca următorul „An polar” să fie organizat după 50 de ani. Dar progresele rapide ale științei și tehnicii de la jumătatea secolului nostru au făcut imperios necesară scurtarea acestui interval. Făcînd bilanțul celor mai recente descoperiri științifice, Comisia mixtă a ionosferelor din cadrul Uniunii internaționale de radio-știință întrunită la Bruxelles în 1950, a propus de acei Consiliului internațional al uniunilor științifice organizarea celui de-al treilea „An polar” în

vrem
ladag
în M
și an
la 4
ci de
nu s
în s
erei
de n
pop
O
lupt
pădu
cons
ped
care,
per
Este
colu
putu
mu
Pr
semi
unei
stră
New
Da
spa
des
la o
Dac
nent
via
deci
să a
de

Intilnirea

Dintre multele boli care chinuie neamul omenesc, radiculita e poate cea mai perfidă. Incepe să-și facă de cap cind te aștepti mai puțin și de obicei în momentele cele mai nepotrivite.

Abia după aceea, cind bolnavul zace în pat sleit de puteri, potrivindu-și sub șale perna termogenă și temindu-se să se miște, el începe să caute pricina atacului neașteptat al bolii, dedindu-se unei necrutătoare autocritici tardive:

„Ce m-o fi apucat, prost bătrîn ce sînt, să ridic gogeamitea geamantanul?!”

Sau:

„Ce m-o fi apucat, cretin bătrîn ce sînt, să lumez pe culoar, în curentul acela infernal?!”

Iar dacă nu-i lipsit de simțul umorului, mai gîndește și așa

„Păcat că cetățenii nu pot face schimb de boli între ei! Să dai, de exemplu, un anunț la ziar: „Ofer o radiculită veche, suportată cu cinste, contra unei gripe proaspete, fără complicații!”

Cam așa se chinuia și gîndea perpelindu-se în patul indiferenț de hotel din orașul capitală de regiune N., celebrul actor Serghei Ivanovici Blinski de la un cunoscut teatru din Moscova, un bătrîn frumos cu o față distinsă și maniere aristocratice.

Fiu de cizmar și de spălătoreasă, Serghei Ivanovici era de felul lui un om foarte bun și de o mare simplitate, dar cum în lunga-i carieră jucase mai multe roluri din repertoriu clasic — tot felul de nobili și aristocrați — se confundase atît de mult cu eroii săi încît începuse și în viața de toate zilele să se miște încet, solemn și plin de importanță, iar cind stătea de vorbă cu cineva își măsura interlocutorul de sus în jos, mijindu-și ușor ochii a dispreț. De altminteri trebuie să spunem că felul acesta nobil de a-și închide ochii pe jumătate îi era de mare folos lui Serghei Ivanovici în discuțiile neplăcute cu tinerii regizori care socoteau că „bătrînului i-a venit timpul să iasă la pensie”.

Blinski venise în orașul N. pentru cîteva seri de lectură artistică. Dar din cauza răcelii contractate în tren, blestemata de radiculită îl doborîse chiar din prima zi.

Orice s-ar spune, nu-i deloc plăcut să stai țintuit într-un pat de hotel și să fii nevoit să vezi mereu aceleași acoperisuri cîrpite cu petece de zăpadă și aceleași draperii de un albastru strident, același vinător, ultramulțumit de vitejiile lui, de pe o reproducere de o îndoielnică măiestrie

Așa se canonea Serghei Ivanovici, cînd deodată își aminti de un lucru pe care ar fi trebuit să și-l amintească de mult. Și anume, că în orașul N. avea un vechi prieten — ba chiar mai mult decît un prieten! — actrița Elena Konstantinovna Glibova, pe care n-o văzuse de mai bine de 30 de ani. Cînd și cînd de sărbători, de Anul Nou Serghei Ivanovici primea din partea ei felicitări pline de gingășie (îi scria întotdeauna pe adresa teatrului) și-i răspundea (nu chiar de fiecare dată) în termeni la fel de draguți și de amabili.

Sotiei nu-i pomenise nimic de aceste felicitări pentru a evita „discuții inutile”. La ce bun? Ce a fost a trecut. A fost un roman de dragoste pasionată, tinerească; fermecătoarea, talentata, nebunatică Liolia Glibova — cu părul auriu, cu pielea fragedă, avea ochii neverosimil de negri, o gură proaspătă, perfect conturată și veșnic zîmbitoare, o alunită abia vizibilă deasupra buzei de sus

răsfrîntă copilărește. Au fost și nelipsitele jurăminte „să nu ne despărțim niciodată!” Au fost. Toate au fost! Și toate au trecut! Viața i-a despărțit, i-a zvîrlit pe fiecare în altă parte și acum n-avea rost să se mai gîndească la asta. Doar așa, să se vadă, să-și mai trezească inima amorțită și să o încălzească la vechea flacăară.

Oftînd și gemînd, Serghei Ivanovici izbuti în sfîrșit cu chiu cu vai să scoată din valiză agenda, găsi adresa Elenei Glibova, rupse o foaie și scrisese următoarea telegramă: „Criză radiculită orașul dumneavoastră hotelul 1 camera 36 implor vino aștept miine 7 seara sărut minusculele Blinski”. Apoi sună și o rugă pe femeia de serviciu să expedieze telegrama.

A doua zi dimineața se simți mai bine și reuși chiar să se bărbiească singur. Apoi se culcă și începu să privească pe fereastră aceleași acoperisuri cîrpite cu zăpadă; dar — ciudat — acum îi părură albe și chiar frumoase. Cîți ani să aibă Liolecika Glibova? Vreo șaizeci. Bătrînă! Dar cuvîntul acesta greu nu se potrivea deloc cu imaginea fetei exuberante, mereu vesele, cu ochii ca tăciunele, așa cum și-o amintea Serghei Ivanovici!

La șase chemă camerista și o rugă să-i aranjeze odaia și să aducă de la bufet o sticlă de șampanie.

La șapte și un sfert sună telefonul. Istovit de așteptare,

O schiță de LEONID LENCI

pîndind fiecare zgomot care se auzea îndărătul ușii lui, pe culoar, Serghei Ivanovici ridică nerăbdător receptorul.

— Alo!

— Dumneata ești, Serghei Ivanovici? Bună seara. Aici Elena Glibova.

Serghei Ivanovici simți că i se ridică un nod în gît. Era vocea ei, vocea aceea plină, cu intonații tandre și în același timp puțin ironice peste care anii nu lăsaseră parcă nici o urmă.

— De unde... vorbiți? Unde... ești acum?

— Jos la poartă!

— Urcă imediat, sînt la etajul trei.

Liolia rise, la fel de plăcut de poznaș ca altă dată.

— Păi... nu mă lasă!

— Cum nu te lasă? Cine nu te lasă? — izbucni Blinski, făcînd o mișcare bruscă sub plapomă, dar numaidecît gemu din cauza durerii ascuțite de șale.

— Administratoarea de serviciu — răspunse receptorul. Regulamentul interzice vizita persoanelor de sex feminin în camerele bărbaților și invers. Din motive de morală. Asta-i situația, prietene!

— Spune-i că în cazul de față totul e... ca să spun așa... foarte moral și absolut inofensiv!

Din nou risul plăcut.

— Nu, mai bine spune-i-o dumneata, eu nu pot. Ți-o dau la telefon.

O voce feminină, monotonă, egală, lipsită de orice modulații se recomandă.

— Aici administratoarea de serviciu!

— Drăguț! — începu Serghei Ivanovici căutînd să se stăpînească. — Vrea să mă vadă o veche prietenă... o

femeie respectabilă... artistă emerită... în sfîrșit pensionară și dumneata nu-i dai voie! Nu procedezi bine!

— Regulamentul e același pentru toți, tovarășe Blinski.

— Dar înțelege, stau în pat!

— Cu atît mai mult n-am dreptul să o las la dumneavoastră pe cetățeană artistă.

— Sînt bolnav, am o criză de radiculită — începu să strige Serghei Ivanovici, străduindu-se să rămînă nemișcat. Și apoi... eu cu cetățeană artistă avem împreună peste 120 de ani, tovarășă administratoare!

— Regulamentul nu prevede nimic în legătură cu vîrsta vizitatorilor și vizitatoarelor.

— Dar mai sînt și excepții!

— Noi nu putem face excepții!

— Dar cine poate?

— Nu știu. Probabil comandantul miliției orașenești.

— Dă-mi te rog, numărul lui!

— Poftim!

Administratoarea îi dictă numărul, Serghei Ivanovici îl notă și o rugă să i-o dea la telefon pe Elena Glibova.

— Elena Konstantinovna, rosti el încercînd să-și păstreze calmul. Telefon... unde trebuie. Dacă e nevoie ajung pînă la Sovietul Suprem! Nu mă las pînă nu rezolv. Numai te rog nu pleca!

— Bine, aștept.

Dar Serghei Ivanovici n-a mai avut nevoie să ajungă pînă la Sovietul Suprem. Ofițerul de serviciu, un maior cu numele simpatic de Kolobok (Piinișoară), ascultă relatarea enervată a lui Serghei Ivanovici („Înțelegi, orăguțele, sînt om bătrîn, a venit să mă vadă o prietenă, femeie bătrînă și ea, și nu-i dau voie să vină în cameră la mine!”), rise și îi făgădui să telefoneze la hotel ca să rezolve încurcătura.

Și, în sfîrșit, pași mărunți și o bătaie ușoară în ușă.

— Intră! Ușa nu-i incuiată!

...Da, timpul n-a cruțat-o pe Liolecika Glibova! Cu ochiul lui format, de actor, Serghei Ivanovici văzu îndată ceea ce nu poți ascunde nicidecum, prin nici un truc. O femeie bătrînă, foarte trupeșă se apropie de patul lui.

— Elena Konstantinovna! Liolecika!.. rosti cu glas stîns, biruindu-și greu emoția Serghei Ivanovici... Iar-tă-mă că te-am pus într-o situație atît de penibilă!

Și deodată, pe fața îmbătrînită a femeii se aprinseră, cu aceeași jucăușă licărire, ochii de tăciune ai ei, ai Liolecikăi.

— Vai de mine, nu mai vorbi așa! — protestă Glibova zîmbind și zîmbetul acesta, șăgalnic și imprecis, era și el același, de altădată. Mai întîi te-am văzut iar, după atîția ani... Și în al doilea rînd am fost chiar fericită cînd m-au oprit să urc la dumneata. Pentru cîteva minute m-am simțit iar femeie... Dar nu te ridică! Știu pe pielea mea ce înseamnă radiculita!

Portret de față (linogravură)

revista

Obiectiv și subiectiv în creația artistică

Raportul obiectiv-subiectiv în creația artistică, cu referire la originea artei este tema unui articol semnat de V. Ivanov în revista „Znâmea” (nr. 4/1963). Autorul, trasînd o linie de demarcație foarte netă, „schematică” după propria-i expresie, stabilește două puncte de vedere fundamentale în lucrările publicate pe această temă.

Un punct de vedere este acela afirmat mai ales de o seamă de filozofi. Aceștia consideră că purtătorul și creatorul frumosului este omul ca ființă socială. Conform acestui postulat, obiectul artei nu este realitatea ca atare, ci atitudinea estetică a omului față de realitate, atitudine vădită în procesul activității lui de muncă, în cadrul societății.

Dimpotrivă, pentru esticienii și criticii literari frumusețea unui apus de soare, frumusețea mării și alte fenomene ale naturii, adesea zugrăvite în literatură și artă, nu sînt doar un rezultat al imaginației artistului; frumusețea acestor fenomene este un dat obiectiv.

V. Ivanov consideră că înțelegerea noțiunii de frumos este cu neputință în afara raporturilor dialectice dintre obiectiv și subiectiv. Natura a dat impulsul primar pentru crearea frumosului dar mai apoi, ca un rezultat al practicii sociale, s-a născut și o a „doua” bază obiectivă pentru valorile estetice, creată de om după principiile frumosului. În consecință, natura și societatea, care se află la temelie frumosului, nu trebuie să fie o puse una altea. Valorile estetice făurite de om sînt o continuare a frumosului din natură, chiar dacă ele n-o pastîșează pe aceasta din urmă și se află în raporturi de interdependență reciprocă.

Schiller și Dostoievski

Ideea de a alătura numele celor doi scriitori, cu intenția de a dovedi existența unor puncte de interferență în opera lor este a scriitoarei Anna Seghers („Voprosi literaturî” 4/1963).

Scriitoarea își sprijină observațiile în primul rînd pe faptul că Dostoievski luase contact cu opera lui Schiller încă din copilărie. Dostoievski mărturisea astfel, spre sfîrșitul vieții, că spectacolul „Hoții” în care jucase și cunoscutul actor Molceanov, a produs asupra lui „...cea mai puternică impresie, influențînd foarte rodnic viața mea spirituală”. Iar în altă perioadă din viața lui, cu prilejul traducerii Operei complete a lui Schiller de către Mihail Dostoievski, autorul romanului „Crimă și pedeapsă” nota: „L-am tocit pe Schiller, am stat de vorbă cu el, am delirat împreună cu el” și astfel, după cum mărturisea în continuare, influența lui Schiller asupra lui a fost excepțională.

Anna Seghers își sprijină într-o măsură demonstrația pe „Frații Karamazov”, găsînd o apropiere de situații între romanul lui Dostoievski și „Hoții” lui Schiller. „În roman ca și în dramă — scrie ea — tatăl se înșală în privința fiilor lui. În „Hoții” lui Schiller, fiul ipocrit respectuos pricinuieste moartea tatălui. În roman, Ivan, fiul respectuos, își ascunde intențiile, e de nepătruns. El prevede ce i se va întîmpla tatălui după plecarea lui. Și tatăl este ucis de fiul nelegitim”.

Dar în afară de această simetrie de situații, Anna Seghers intuieste și o apropiere mai profundă între cei doi scriitori. „Lipsa de unitate interioară (a personajelor n.n.), care ocupă un loc atît de important în opera lui Dostoievski a fost și pentru Schiller o temă istorică și artistică atrăgătoare”.

Anna Seghers nu se oprește cu considerentele aici, ci întreprinde o analiză amănunțită a temelor, înclinațiilor și motivelor filozofice comune celor doi scriitori, analiză interesantă prin nouitatea ideilor vehiculate.

O piesă tinerească, optimistă: „Vremea dragostei” de Valentin Kataev

Teatrul de Stat din Braşov a prezentat recent în premieră pe şară piesa „Vremea dragostei” de Valentin Kataev. Inspirată din viaţa tineretului, comedia lui Kataev — autor, printre altele, al romanului „O pinză în depărtare” şi al piesei „O zi de odihnă” — supune unei vii debateri câteva probleme actuale de etică comunistă.

— E ceea ce am dorit să subliniem cu deosebire în montarea pe care am dat-o piesei — ne-a spus regizorul spectacolului, Marius Oniceanu. Pentru că, sub aparenţa unei intrigi uşoare, de farsă, autorul vehiculează câteva idei profunde despre relaţiile contemporane dintre tinerii sovietici, relaţii de muncă, de dragoste, de prietenie.

Unele accente satirice, vizând mai ales personajul Olgăi, ţintesc, în intenţia lui Kataev, condamnarea atitudinii superficiale, uşuratică, chiar egoiste. Fără a simplifica problematica, evitând didacticismul sau efectele moralizatoare, Kataev opune Olgăi pe Saşa Soboliov, tipică reprezentantă a tineretului sovietic. Saşa e o fată pasionată, capabilă de mari elanuri sufleteşti, realişă şi totuşi romantică. În dragoste, ea îşi

niză spectacole speciale pentru tineri, care s-au bucurat de mare succes.

— Dar despre distribuţia piesei? — Cum era şi firesc, în spectacolul nostru predomină tinerii: Stela Popescu-Puican, Ileana Tarnavski, Eugenia Lipan, Ruxandra Ţintu, Dan Puican şi alţii. Un bun rol de compoziţie realizează Maria Maximilian în rolul matusii lui Igor, Antonina Saranova. Dar, cred eu, succesul spectacolului se dator

Moment din spectacol. De la stînga la dreapta: Stela Popescu-Puican (în rolul Saşei Soboliov), Maria Maximilian (Antonina Saranova), Dan Puican (Igor Saranov).

defineşte părere astfel: fără „te iubesc” nu se poate. Consecvenţă cu această convingere e gata să renunţe, cu preţul unor dureroase sacrificii, la dragostea ei pentru Igor dar tot datorită fermităţii ei cucereşte, în final, consimţămîntul, pornit din inimă, singera, al acestuia. Iată aşadar că intriga de la care porneşte Kataev — un tînăr aspirant la căsătorie îşi caută mireasa — capătă pe parcurs semnificaţii majore şi educative. De-altfel, publicul din regiunea noastră a reţineţat cu satisfacţie mesajul piesei.

— Publicul din regiune?

— Da, venirea după premiera de la Braşov „Vremea dragostei”, a plecat în turnee. Au vizionat-o muncitorii din Zărneşti şi Făgăraş, colectivităţi din Sîn Petru şi Feldioara. Ţinînd seama de caracterul tinerec al piesei am orga-

lizării se datoreşte în mare măsură şi decorurilor semnate de Cristina Urdea. Pe lângă faptul că a creat un decor simplu, aerat, pictorial scenograf a găsit o modalitate ingenioasă de a sublinia climatul poetic al piesei. În funcţie de locul de desfăşurare a acţiunii, fiecărui tablou îi corespunde o frunză stilizată care marchează oarecum datele sociale şi psihologice ale eroilor. Astfel, decorului care înfăţişează interiorul apartamentului matusii îi corespunde o frunză de stejar sugerînd trăinicia, soliditatea; decorul însă în care trăieşte Saşa îi corespunde o frunză de un verde crud, sugerînd prospeţimea, robusteţea, tinereţea francă, optimistă etc.

I. Deleanu

În pragul unui nou turneu

Stagiunea teatrală se apropie de sfîrşit dar pentru balerinii Teatrului Mare a început o perioadă de activitate intensă: ne pregătim pentru spectacolele la Londra. Spectacolele noastre în capitala Angliei încep la 1 iulie cu „Lacul lebedelor” şi vor dura o lună.

Publicul englez a făcut cunoştinţă cu trupa de balet a Teatrului Mare acum şapte ani, cu ocazia primului nostru turneu în Marea Britanie. Turneul din vara asta se deosebeşte însă de cel precedent prin programul lui excepţional de bogat. Pe lângă un număr de balet cunoscute, vom prezenta spectatorilor englezi şi câteva din ultimele noastre montări.

Pe scena lui Covent Garden vor fi astfel reprezentate baleturile lui Serghei Prokofiev „Romeo şi Julieta”, „Cenuşăreasa” şi „Locotenentul Kije”, baletul lui R. Şcedrin „Căluşul cocoşat”, actul întâi din baletul „Don Quijote” de Minkus, un act din baletul „Gaianeh” de Hacıaturian, „Paşanii” de Hacıaturian, „Paşanii”, pe muzică de S. Rahmaninov, şi un program de recitaluri, „Concertul clasei” de Dmitri Şostakovič, în care artiştii noştri demonstrează arta scolii sovietice de dans clasic ş. a. După cum se ştie, „Concertul clasei”, (în montarea lui A. Messerer) a fost primit cu căldură peste ocean, în timpul ultimului nostru turneu în S.U.A. şi Canada.

Maia Pliseţkaia

R. IURENEV:

Opinii despre cinematografia romînească

În nr. 5/963 al revistei „Iskusstvo kino” criticul R. Iurenev, care ne-a vizitat acum câteva luni, consacră un amplu articol cinematografin româneste. Acest articol — rod al multor întîlniri şi discuţii cu cineaştii romîni, al vizitării studioului de la Buftea, şi vizionării de filme romîneşti — îşi propune să înfăţişeze cititorilor sovietici principalele direcţii de dezvoltare ale cinematografin noastre.

Dintr-un început R. Iurenev observă că nota caracteristică a cinematografin noastre este tinereţea ei. Cinematografia romînească — arată el — a fost creată de oameni tineri, plini de încredere şi eferescenţă creatoare, gata să înfăptuiască lucruri mari: „Vîrsta de treizeci de ani este vîrsta celor mai mulţi regizori de frunte, a principalilor conducători, a scenariştilor şi operatorilor”.

În continuare, R. Iurenev evocă împrejurările în care i-a cunoscut pe Mihnea Gheorghiu, preşedintele Consiliului cinematografin şi pe Paul Cornea, directorul studioului „Bucureşti”. După care arată:

„Ţinîra cinematografie romînească are nevoie de oamnei energici şi pasionaţi. Acest lucru a fost, din fericire, înţeles nu numai de criticii literari ci şi de scriitorii. În ultimii ani acestia se ocupă tot mai activ de cinematografie, cu o atitudine de cunoaştere. Titus Popovici lucrează la cel de al cincilea scenariu. Dumitru Sălcudeanu a păşit pe tă-

rîmul cinematografin cu şi mai multă fermitate: pe lângă activitatea de scenarist el conduce al doilea colectiv de creaţie al studioului, care cuprinde regizori cunoscuţi ca Ion Popescu-Gopo şi Mihai Iacob. Iar Francisc Munteanu s-a dovedit şi mai temerar. Autor al multor romane şi nuvele, dintre care o bună parte au apărut şi în limba rusă, Munteanu a hotărît să-şi adapteze el însuşi scenariile pentru ecran. O hotărîre curajoasă şi în spiritul vremii noastre. În dezbaterile despre „cinematograful abstract” şi despre „principalul autor al filmului” această soluţie creatoare mi se pare că se poate dovedi fructuoasă. Filmul de unii autor-scriitori, posibilităţi necesare de mari de exprimare, o concretizare a celor mai cutezătoare şi complexe gânduri. Căci — peste diversele complicaţii specifice producţiei cinematografice, peste dificultăţile pe care le implică conducerea unei mari echipe de creatori de film, lucru care cere experienţă, energie, muncă — el poate realiza un film care să fie văzut de milioane de spectatori. Francisc Munteanu a înţeles perfect acest adevăr. Curînd după debutul lui regizoral cu filmul „Soldaţi fără uniformă” el a regizat „Cerule n-are gratii”. Aşa dar, literatura ajută activ arta cinematografin romînească.”

După ce se ocupă şi de legăturile cinematografin noastre cu teatrul — mai ales cu

oamenii de teatru şi de pregătirea tinerelor cadre de cineaşti, R. Iurenev îşi exprimă opiniile despre o seamă de producţii ale cinematografin noastre din ultimii ani. Vorbînd despre două filme cu tematică istorico-revoluţionară în jurul cărora s-au purtat discuţii însufleţite, anume „Setea” şi „Primăvara fierbinte”, R. Iurenev ţine să sublinieze talentul celor doi tineri regizori — Mircea Drăgan şi Mircea Săucan care, deşi utilizează maniere diferite de creaţie, sînt uniţi de „aceiaşi profunză cunoaştere a vieţii populare, de străduinţa de a aborda teme majore”. Deşi nu a putut să vadă — la data cînd ne-a vizitat — decît câteva fragmente din „Lupeni-29” — criticul sovietic arată că filmul i-a produs o puternică impresie, mai ales prin forţa emoţională a scenelor de masă. „Mi-am amintit din nou de „Greva” şi de „Potemkin” şi m-am bucurat că în jocul actorilor şi în filmările de interior n-am observat nici o urmă de teatralism”.

R. Iurenev se ocupă apoi pe larg de ecranizarea operelor literare. El relevă calitatea unor transpuneri cinematografice după lucrări ale clasicii literaturii romîneşti, printre care „Doi vecini” şi „Telegrame” de I. L. Caragiale, şi într-o măsură „Porto-Franco”. În cadrul aceiaşi capitol al ecranizărilor R. Iurenev acordă apoi o deosebită atenţie recente coproducţiei romîno-franceze „Co-

raditionalul Festival artistic de la Stockholm intruneşte în fiecare an cele mai bune ansambluri teatrale, coregrafice şi de opere din Suedia şi numeroşi oaspeţi de peste hotare. Actualul Festival a fost inaugurat cu opera „Evheni Oneghin” de Ceaikovski în interpretarea colectivului teatrului de operă din capitala suedeză. Acelaşi colectiv prezintă în cadrul Festivalului şi baletul „Florca de piatră” de S. Prokofiev. Printre artiştii străini care se produc zilele acestea la Stockholm se află şi soprana sovietică Galina Vişnevskaja, aşteptată cu mare interes de publicul suedez.

Într-un număr recent din „Pravda” cunoscuta actriţă Alla Tarasova salută debutul tinerei Margarita Iurieva în rolul titular al „Anna Karenina”, pe scena teatrului M.H.A.T. Timp de peste două decenii Tarasova a interpretat acest rol pe ilustra scenă. În ultima vreme, Tarasova a îndrumat-o pe noua interpretă a rolului spre o viziune care să continue cele mai bune tradiţii al M.H.A.T.-ului. Alla Tarasova apreciază farmecul tinerei actriţe, perseverenţa, dragostea ei de muncă.

Compozitorul Tihon Hrennikov, autorul popularelor opere „În furtună”, „Mama” şi al multor lucrări simfonice şi de scenă şi-a sărbătorit cea de-a cincizecea aniversare. Cu acest prilej, Prezidiul Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice a decernat compozitorului „Ordinul Lenin”. Aceaşi distincţie a fost acordată recent şi compozitorului Aram Hacıaturian, cu prilejul celei de-a şazecea aniversări.

Săptămîna trecută, colectivul teatrului „Vahtangov” din Moscova a oferit publicului o nouă şi interesantă premie: „Ingerul de fier”. Este o dramă scrisă după o cunoscută povestire a lui Pavel Nilin consacrată temerarelor acte de eroism săvîşite de partizanii bieloruşi în timpul ocupaţiei hitleriste. Regia spectacolului este semnată de A. Remizova, artistă a popoului a R.S.F.S.R. Dintre premiile teatrale moscovite din ultima săptămîna mai cităm „Icoana făcătoare de minuni” (după Tendriakov) pe scena teatrului „Sovremennik”, „Vinovaţi fără vină” de A. N. Ostrovski, într-o nouă montare la M.H.A.T., „Microraiunul” de L. Karelin la Teatrul de dramă şi comedie.

La teatrul „Puşkin” din Moscova şi la Teatrul de dramă din Rostov pe Don au început repetiţiile cu „Pămînt destelenit”, o piesă inspirată de partea a doua a cărţii lui Mihail Şolohov. Deşi continuă relatarea evenimentelor primei părţi a romanului, ducînd mai departe destinele eroilor spre un deznodămînt final, se ştie că volumul al doilea are totuşi un conţinut laptic independent. Dramatizarea aparţine lui P. Demin. Eroi piesei sînt comuniştii Davidov, Nagulnov, Razmetnov, care duc o luptă încordată pentru antrenarea ţărănimii la construirea vieţii noi, pentru educarea conştiinţei comuniste. Autorul dramatizării a dovedit o deosebită grijă faţă de textul şolohovian, căutînd să păstreze intacte stilul autorului, construcţia acţiunii, maniera lui Şolohov de a zugrăvi caracterele şi a le prezenta în plină mişcare.

„Cel mai bun ansamblu din lume” — aşa a fost caracterizat de spectatori şi de presa argentiniană Ansamblul de dansuri populare al U.R.S.S., condus de Igor Moiseev, care a făcut un turneu de cincisprezece zile la Buenos Aires. Nicu un alt colectiv artistic străin n-a mai reperutat un asemenea succes în Argentina.

Recitalurile mezzosopranei Irina Arhipova se înscriu ca un eveniment important al actualii stagiuni muzicale japoneze. După ce a încîntat publicul din capitala Japoniei, care a aplaudat-o într-una din cele mai mari săli de concert ale oraşului, Arhipova îşi continuă turneul la Osaka, Iokohama, Kobe şi în alte oraşe, unde urmează să dea încă douăsprezece recitaluri.

„o etapă importantă în valorificarea moştenirii literare, un film interesant, poetic, cu caractere şi întîmplări originale, neobişnuite”.

În sfîrşit, după ce trece în revistă, cu o privire analitică, câteva filme romîneşti cu subiecte actuale („Partea ta de vină”, „A fost prietenul meu”, „Sub cupola albastră” şi comediele „Poste restante” şi „S-a furat o bombă”), Iurenev se opreşte mai îndelung asupra creaţiei lui Ion Popescu-Gopo: „Claritatea ideilor, patosul limpede, bine orientat, publicistic, îmbinate cu un umor de o naivitate puerilă, cu o ineputabilă inventivitate şi un lirism sincer sînt tot atîtea calităţi care au făcut din Ion Popescu-Gopo nu numai una din cele mai populare figuri ale cinematografin romîneşti dar i-au adus şi preţuirea întregii lumi”.

Cu aceeaşi obiectivitate şi simpatie care caracterizează întreg articolul, R. Iurenev face apoi câteva consideraţii despre activitatea din momentul de faţă a studiourilor romîneşti şi despre planurile de viitor ale cineaştilor noştri — printre altele despre filmul lui Gopo „Paşi spre lună” şi despre filmul lui Săucan „Ţărutul n-are sfîrşit”. R. Iurenev îşi exprimă toată încrederea şi face cele mai bune urări cinematografin noastre aflate în plin avînt creator.

estetica și viața

La Moscova a avut loc recent o foarte originală „paradă” a modei. Ea s-a intitulat „Cum nu trebuie să ne îmbrăcăm”. Manechine cu trupuri impecabile și zimbete fotogenice au reușit să-i convină pe cei prezenți ce mult contează în îmbrăcăminte simplitatea, bunul gust, respectarea particularităților de vîrstă și siluetă, înțelegerea justă a cerințelor modei, armonia de culori, adoptarea cu măsură a anumitor elemente ale modei, accesoriile etc.

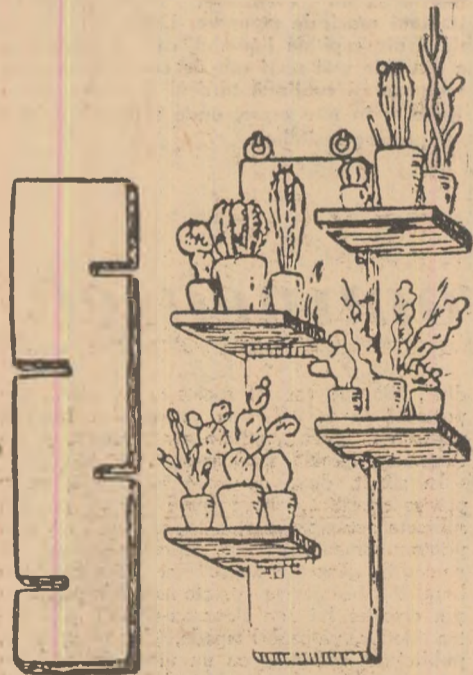

Unul din exemplele negative

Acest program satiric, care s-a bucurat de mult succes și se înscrie pe linia efortului general de educare estetică a maselor, a fost pregătit de absolvenții Institutului textil din Moscova.

În paginile revistei „Nedelea” arhitectul B. Merjanov recomandă la rubrica „Biroul de construcții casnic”: „Flori în cameră! Ce poate fi mai frumos? Ele pot fi aranjate pe masă, pe etajeră, pe pervazul ferestrei sau chiar pe podea. Dar pot atîrna și pe perete.

Priviți desenul alăturat. Fiecare își poate confecționa singur o mică etajeră ca aceasta. Frumos și comod. Ocupă loc puțin și-i destul de originală. Etajera trebuie aranjată în așa fel încît să aibă cit mai multă lumină. Dimensiunile rafturilor se vor stabili în funcție de mărimea ghivecelor de flori.”

Poate că și pe cititorii noștri îi va interesa acest original „strat de flori” pe perete.

Constructorii sovietici acordă o egală atenție mobilei pentru locuințele oamenilor muncii și celei destinate instituțiilor de utilitate publică. Pentru a face cit mai plăcută, intimă și confortabilă șederea vremelnică a pasagerilor la hoteluri, a studenților la cămine, a consumatorilor la restaurante, ei au proiectat mobilă special adaptată necesităților acestor categorii de instituții.

Ce știm (de pe acum) despre viitoarele Jocuri olimpice

Vă amintiți de emblema Olimpiadei de la Roma, din 1960: legendarii întemeietori ai „orașului etern”, frații Romulus și Remus, sub burta lupoaicei care-i alăpta? Acum în locul ei s-a ivit o altă emblemă: deasupra celor cinci inele olimpice întrepătrunse, un glob purpuriu, simbolul „Țării soarelui răsare” — Japonia. Căci, se știe, cei mai buni sportivi de pe glob se vor întîlni în 1964 la Tokio.

Dar interesul față de Japonia sportivă este de pe acum atît de mare de parcă jocurile ar începe peste o lună-două. Toate agențiile de presă din lume, ziarele, revistele (nu numai cele sportive) acordă tot mai multă atenție orașului Tokio — capitala viitoarei Olimpiade.

Să facem dar și noi o vizită la Tokio! Și, firesc, să începem cu următoarea adresă: „Tokio, 4 kiome cartier Kanda Surugadai, nr. 6, palatul Kishi”.

Acest palat găzduiește majoritatea federațiilor sportive din Japonia. Și tot acolo funcționează și Comitetul de organizare a celei de-a XVIII-a ediții a Jocurilor olimpice (O.O.K. — cum i se spune pe scurt), un organism uriaș cu 9 subcomitete și un secretariat care numără, la rîndu-i, 11 secții și 21 subsecții. Fiecare dintre aceste subîmpărțiri ale comandamentului olimpic se ocupă de problemele ei specifice care, toate la un loc, țin de competența Comitetului.

Să luăm, de pildă, alegerea celui mai potrivit anotimp pentru Olimpiadă. Meteorologii și specialiștii sportivi au răsfoit însemnările despre starea timpului pe multe decenii anterioare înainte de a lua hotărîrea definitivă pe care ziarele au făcut-o apoi cunoscută în întreaga lume: „Bătălia florilor a fost cîștigată de crizanteme”.

În Japonia există cîte un simbol pentru fiecare anotimp.

Primăvara e dominată de florile albe ale vișinului sakura, vara de florile de iris, înflorirea crizantemelor anunță sosirea toamnei. Dar, din păcate, toamna japoneză, în general blîndă și caldă, nu e numai vremea crizantemelor ci și a taifunurilor — furtuni de o uriașă forță distructivă. Vuietul taifunurilor n-ar fi cel

mai potrivit acompaniament pentru întrecerile olimpice. Pînă la urmă meteorologii au găsit totuși o „fereastră” liniștită în calendar: Olimpiada de la Tokio va avea loc între 10 și 24 octombrie.

Acum patru ani în vocabularul iubitorilor de sport își făcuseră loc cuvinte cu o melodiosă sonoritate italiană: „Stadio Olimpico”, „Foro italico”, „Palazzetto dello sport”. Curînd, însă, ne vom obișnui și cu numele centrelor și construcțiilor sportive japoneze: „Meidzi”, „Yēgi”, „Komadzawa”, „Kerokuen”.

Străvechiul parc „Meidzi” va fi principalul centru al Jocurilor olimpice. Aici, pe cel mai mare stadion japonez, Stadionul Național (după reconstrucție tribunele pot găzdui 100 000 de spectatori) vor avea loc festivitățile de deschidere și închidere a Olimpiadei, întrecerile dintre atleți, meciul final de fotbal. Alături de Stadionul Național se înalță o mare sală de sport, care va găzdui întrecerile gimnaștilor și un bazin acoperit unde se va desfășura turneul de polo pe apă. Aproape toate instalațiile sportive din parcul „Meidzi” au fost construite mai de mult, parte cu prilejul deschiderii celei de-a III-a ediții a Jocurilor asiatice din 1958.

Al doilea centru olimpic sportiv, „Komadzawa”, este deocamdată un imens șantier. Se construiesc terenuri, stadioane și săli. Aici vor avea loc meciurile de fotbal, de hochei pe iarba, turneele masculine și feminine de volei, întrecerile de lupte libere și clasice.

Și în sfîrșit, cel de-al treilea centru, „Yēgi”. Principala-i construcție va fi Stadionul Național acoperit — ultramodern din punctul de vedere al tehnicii construcției și profund național prin caracteristicile-i arhitectonice. Văzut din avion,

stadionul va aminti de o uriașă scoică de mare. Acoperișul nervurat de aramă va fi agățat de doi gigantici stâlpi de susținere — de care va fi prins cu cabluri puternice de oțel. La „Yēgi” vor avea loc întrecerile olimpice de înot, sărituri în apă, judo, ridicarea halterelor.

Firesște, aceste trei centre nu epuizează lista construcțiilor olimpice, care vor fi foarte numeroase. De exemplu, scrimerii se vor întrece în sala de sport a celei universități Waseda, unde s-au format generații de sportivi japonezi de frunte, dintre care unii au devenit campioni olimpici și cîștigători ai multor concursuri internaționale. Canotorii își vor încerca forțele pe canalul Toda (la 25 de kilometri de Tokio). Măestrul tirului vor lua în stăpînire poligonul Asaka, practicanții sportului cu vele vor pleca în prefectura Kanagawa unde îi așteaptă iachtelurile „Enoshima” și „Haima”, călăreții se vor întrece în parcul „Baidzi-Koen”, boxerii în palatul sporturilor „Kerokuen”.

O serie de cartiere din Tokio s-au transformat în adevărate șantiere. Se construiesc noi hoteluri cu multe etaje, noi linii de metro, sosele și magistrale cu estacade subterane. Cea mai mare autostradă — Expres Nr. 1 va reduce aproape de trei ori durata transportului de la aeroportul internațional Haneda la parcul olimpic „Meidzi”.

Cîți sportivi se vor întîlni în cadrul Olimpiadei din Japonia? Mulți. Cu mult mai mulți decît la toate olimpiadele precedente. După calcule aproximative — minimum opt mii. Se vor trimite invitații în 105 țări cuprinse în mișcarea olimpică mondială.

La Tokio vor avea prilej de afirmare sportivă din tinerele state ale Africii și Asiei. Printre ei sînt pretendenți serioși la medaliile olimpice. La Roma cea mai mare parte a medaliilor de aur, argint și bronz a fost agățată de pieptul sportivilor din Uniunea Sovietică, S.U.A. și din echipa unită a Germaniei (care i-a inclus pe sportivii din R.D.G. și R.F.G.). La Tokio lucrul acesta va fi mai dificil. Japonezii fac tot ce le stă în putință pentru a pregăti într-un timp record sportivi de clasă mondială. Iau parte activă la toate campionatele internaționale care privesc disciplinele prevăzute în programul olimpic. Se deplasează la rivalii lor cei mai puternici și-i invită la rîndu-le la dinșii acasă. Toamna aceasta, la începutul lui octombrie, pe stadioanele din Tokio se va organiza o repetiție generală a jocurilor olimpice la care vor participa cei mai buni sportivi de peste hotare.

Olimpiadele au un ritual al lor. Acesta prevede cu strictețe detaliile festivităților de deschidere și închidere a jocurilor, premiarea învingătorilor, și terminologia olimpică. Astfel, Jocurile Olimpice trebuie să fie deschise în mod obligatoriu de capul statului respectiv. În Japonia — împăratul Hirohito. Împăratul va rosti deci formula consacrată: „Declara deschise Jocurile olimpice ale celei de-a XVIII-a Olimpiade a erei moderne”. După care vor răsuna fanfarele și imnul olimpic iar drapelul alb cu cinci inele întrepătrunse se va înălța încet deasupra stadionului. Trebuie să menționăm că melodia pe care o execută fanfara este de fiecare dată alta, compusă anume în cinstea evenimentului. Autorul melodiei ce se va cînta în 1964 la Tokio este Mișue Imai, dirijorul orchestrei companiei textile „Seiki”.

Un punct important al ceremonialului olimpic este apariția pe stadion a alergătorului care aduce torța aprinsă din patria de baștină a Jocurilor olimpice, Grecia. Ștafeta flăcării olimpice este o tradiție relativ nouă — ea a fost introdusă abia în anul 1936. Din Grecia flacăra va fi transportată în Japonia cu un avion special, după ce în prealabil va face popasuri în 19 țări din Orientul Apropiat, Mijlociu și Îndepărtat. Apoi va ateriza pe insula Okinava, de unde își va începe călătoria triumfală prin țara Olimpiadei.

Dar mai există o tradiție olimpică — născută foarte recent. Și anume în 1956, la Melbourne. În ziua deschiderii Jocurilor olimpice sportivi din diferite țări — sovietici și americani, argentinieni și italieni, cehoslovaci și suedezi — au ieșit atunci pe covorul verde al stadionului într-o coloană amestecată, umăr la umăr, înălțîndu-se prieteneste. A fost o simplă dar foarte emoționantă demonstrație de prietenie.

Fie ca această tradiție să triumfe și la Tokio!

IAȘIN, PELE, GARRINCHA ȘI ALȚII ÎN SELECȚIONATA MONDIALA DE FOTBAL

La toamnă, mai precis la 23 octombrie, selecționata de fotbal a Angliei va juca cu o selecționată mondială. Delicată misiune de a alcătui și suda echipa care-i va reuși pe cei mai buni fotbaliști de pe glob a fost încredințată cunoscutului antrenor Fernando Riera. Se știe că Riera a antrenat reprezentativa chiliană pentru campionatul mondial din 1962 iar acum este mentorul fotbaliștilor de la „Benfica” (Lisabona).

Operația de selecționare n-a fost tocmai ușoară, dat fiind că există mulți fotbaliști de înaltă clasă. Pentru fiecare post din cele 11, Riera a avut de ales pe cel mai bun dintre cel puțin patru-cinci foarte buni!

Dar să dăm cuvîntul chiar antrenorului reprezentativei globului:

„Cînd a fost să aleg portarul, am oscilat mult între brazilianul Gilmar, portughezul Perreira și sovieticul Iașin. M-am oprit la cel din urmă fiindcă îl socotesc totuși cel mai bun. Am revăzut recent filmul despre campionatul mondial din Chili, secvențele consacrate întîlnirii dintre reprezentativele U.R.S.S. și Columbiei și, bineînțeles, faimosul corner în urma cărui columbieni au înscris golul. Greșeala n-a fost a lui Iașin ci a unui fundaș care se afla chiar lingă bara porții. După cum Iașin n-a fost vinovat nici de golul înscris de Sanchez, dintr-o lovitură de pedeapsă, în meciul cu chilienii; în ultima clipă în zidul apărătorilor sovietici s-a format o mică breșă de care adversarii au profitat numaidecît. Socotesc că Iașin merită pe deplin cinstea de a apăra poarta reprezentativei mondiale”.

La fel de dificilă a fost și alegerea celorlalți zece jucători. În cele din urmă antrenorul s-a oprit la următoarea formație pe care o va alinia la 23 octombrie pe cel mai mare stadion londonez: Iașin (U.R.S.S.), Euzaguirre (Chili), Maldini (Italia), Schnellinger (R.F.G.), Nilton Santos (Brazilia), Masopust (Cehoslovacia), Di Stefano (Spania), Garrincha (Brazilia), Eusebio (Portugalia), Pele și Pepe (Brazilia).

I. C.

Iașin, într-o atitudine caracteristică

M. Zaslavski

Povești

fără
cuvinte

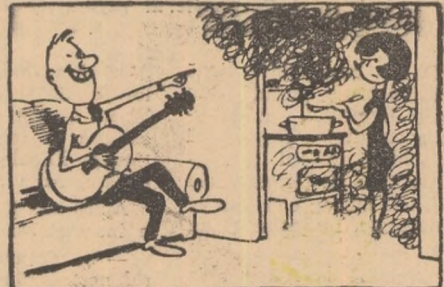

Desene de S. Titov

Desene de I. Cerepanov

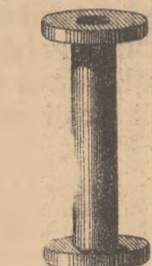
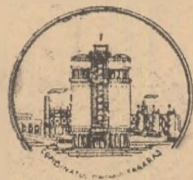
Desene de R. Ovivian

Desene de V. Cijikov

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

livrează :

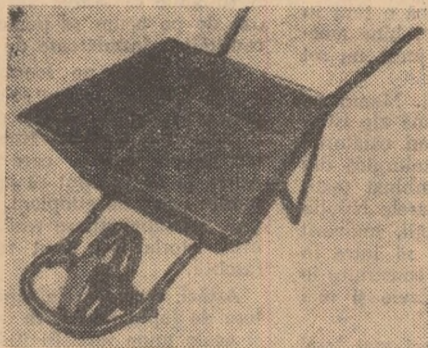
- Bachelită pentru uz general în diverse culori
- Bachelită pentru uz electrotehnic
- Bachelită pentru uz electrotehnic în execuție tropicalizată
- Bachelită textilă
- Rezoli diverse tipuri, lac de bachelită
- Novolac solid, semifluid și alcoolic
- Aminoplast diverse culori
- Celuloid, plăci de diferite grosimi și culori
- Celuloid sidefat
- Celuloid marmorat
- Celuloid placat
- Cornoplast pentru nasturi, imitație corn

Execută : piese industriale în toate tipurile de bachelită și aminoplast, pentru înlocuirea metalelor feroase și neferoase precum și a lemnului.

Pentru producția de serie executăm proiectarea și sculele necesare presării pieselor comandate.

Intreprinderea industrială oraș, Sibiu

Str. Kogălniceanu nr. 1, telefon 3931

OFERĂ :

Roabe metalice,
rezistente și
de calitate
superioară.

**BARHET
DIFTINĂ
FINET**
produse de
**INTREPRINDERILE
TEXTILE
GALAȚI**

CONSUMATI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA
DE CALITATE SUPERIOARA

Victoria Potana
unt sport EXTRA
TARTINA
MINIA
CREMA BUCEGI
Unt
CIBID

Eritreea

noua istorie a unei țări vechi

Addis-Abeba, capitala Etiopiei, e așezată în munți, la o înălțime de 2.500 de metri. Când cobori din avionul de Addis-Abeba în portul eritreean Assab aerul îți pare dens și proaspăt, ca gustul pe care îl are apa pentru un călător însetat. Peisajul e și el total deosebit: în locul eucaliptilor svelți, de un verde închis, palmierii înalți, parcă ciufuliți, în locul pământului moale, fertil, o lavă vulcanică aproape neagră. Valurile domoale ale Mării Roșii spală

nisipul auriu, depunând pe țărm peștișori tropicali multicolori, scoici și o spumă albă, dantelată...

Eritreea are o climă excepțională, o floră și o faună unice. Alături de amhari, pe aceste meleaguri trăiesc din vremi străvechi populațiile tigre, danakil, beni-amer. Din punct de vedere istoric și juridic Eritreea face acum parte din Etiopia. Principalele probleme ale Eritreei sînt problemele întregii țări.

La Assab, ca și în alte orașe de pe țărmul Mării Roșii, toată viața e concentrată în port. Aici ancorază vase venite din Europa și America, se descarcă automobile și mașini-unelte, materiale de construcție și conserve — pe scurt tot ceea ce Etiopia nu poate încă produce prin propriile-i mijloace. Portul dă oamenilor de lucru, cu alte cuvinte le asigură viața... Nu demult portul a fost reconstruit din temelii. Acum e utilat cu macarale, are docuri, clădiri administrative — toate vopsite în culori vii.

Etiopia este o țară în plină dezvoltare — ne spune Mamo Tadesse, locțiitorul căpitanului de port — dar poate că știți cite ceva despre cel de al doilea plan cincinal al nostru, știți cite mai avem de făcut pentru dezvoltarea economiei. Industria o să ia o mare dezvoltare, mai ales industria extractivă, chimică, prelucrătoare. Cota-parte a industriei chimice în totalul producției industriale o să crească în acești cinci ani de la 0,8 la sută la 9 la sută; producția de energie electrică o să sporească de peste 1,5 ori. Comerțul exterior va lua și el extindere. Mai e nevoie să vă spun că o țară în dezvoltare are mare nevoie de porturi încăpătoare, bine amenajate? Portul Assab e vechi, dar niciodată n-a jucat un rol atât de important ca acum...

Umbăim pe o alee asfaltată, în bătaia soarelui. Mamo ne mai explică că una din cele mai arzătoare probleme ale Etiopiei este problema cadrelor. Într-adevăr, în cursul călătoriei prin Etiopia am putut să vizitez unica uzină metalurgică din țară, aflată aproape de Addis-Abeba, mările combinatele de la Akaki, centrala electrică din Bahardar, la izvoarele Nilului Albastru și pretutindeni directorii, șefii de secții, inginerii erau aproape numai străini. În curînd, cînd au să intre în funcțiune noile uzine, fabrici și centrale electrice construite în anii planului cincinal, problema cadrelor o să devie și mai acută.

— Dați-mi voie să vi-l prezint pe unul din cei mai buni mecanici ai noștri, pe Habtav Keflu, — ne-a spus Tadesse.

Facem cunoștință. Keflu, un om bine legat, de vreo 30 de ani, vorbește cu plăcere despre el. Și-a început viața de muncă la Asmara, capitala Eritreei, într-o întreprindere engleză de transporturi. Timp de un an a lucrat ca hamal, apoi a fost trecut ca mecanic de macara dar mult timp încă, aproape trei ani, a fost socotit uenic, lucru care convenea foarte bine proprietarilor firmei. N-ar fi rezistat în aceste condiții dacă nu l-ar fi ajutat tatăl lui, un mic fermier din preajma portului Assab. În cele din urmă Keflu a devenit mecanic, cu acte în regulă. Iar acum e specialist, așa că nu se teme de șomaj, ba chiar poate să-și permită luxul să se gindească la o slujbă mai bună...

Aici, la Assab, există utilaj nou și se câștigă mai bine — ne spune Keflu. — De asta am și venit aici. Soția și cei doi copii au rămas acasă, la Asmara, dar sper să-i aduc curînd, cum găsesc casă. Sînt specialist doar, destul de bine plătit, nu ca ei... — și arată spre gloata de la intrarea în port.

Pe pămînt, pe pietrele încinse de soarele odihnau oameni slabi, zdrențăroși, arși de soarele necruțător: tigre în straie albe, largi, danakili îmbrăcați în piei de animale, hedja pe jumătate goi. Așteptau: poate intră vreo navă în port și administrația o să aibă nevoie de oameni ca s-o descarce mai repede. În asemenea cazuri, din clădirea direcției iese un individ înalt, spătos, îi privește atent și poruncește: — Ei, tu de colo, și tu, și tu, luați cite 5 oameni și marș spre chei! Și fericții o iau la fugă spre chei și formalmente se aruncă asupra mărfurilor. A doua zi în zori pot fi iar văzuți cu tovarășii lor, adunați la intrarea în port, privind marea pustie și așteptînd: poate că o să mai vie un vas și au să mai câștige ceva... Șomajul este încă o problemă acută. Dau numai două cifre: Etiopia are o populație de aproximativ 22 de milioane de locuitori dar în toată țara nu există decît 150 de întreprinderi de industrie prelucrătoare, aproape toate de tip semimeșteșugăresc. Nouăzeci la sută din populație se îndeletnicește cu agricultura. Familiile țărănești consumă ceea ce produc. Așa au apucat de veacuri, așa trăiesc și acum. Încît nu-i întimplător cî moneda etiopiană înfățișează un țaran arînd pămîntul cu un plug de lemn. În ultimul timp tot mai mulți tineri țărani pleacă la oraș în căutarea cîștigului și a fericirii. Dar puțini izbutesc să găsească de lucru.

Calul înaripat... miroase a petrol

Un cal roșu, înaripat, și-a luat zborul spre țării și a coborît, încerenînd, deasupra unui uriaș rezervor de petrol. Alb, masiv, scintind în bătaia soarelui, rezervorul se află la periferia orașului Assab, ferit de priviri indiscrete printr-un gard înalt. Tancurile petroliere venite din Arabia-Saudită și Irak își descarcă marfa în imensul pîntece metalic al rezervorului. Apoi uriașe autocisterne, ornate și ele cu imaginea calului roșu, distribuie benzina și țiteil în toată țara.

Calul înaripat este emblema societății petrolifere americane „Mobile Oil”. E o emblema care poate fi întîlnită pretutindeni în Etiopia, însoțită de obicei de o scoică galbenă, emblema concernului petrolifer anglo-olandez „Shell”. Aceste firme storc beneficii fantastice din vânzarea benzinei și a altor produse petroliere. Dar dominația concernelor petrolifere occidentale se apropie de sfîrșit. Guvernul Etiopiei plănuiește să construiască la Assab o mare rafinărie de petrol. Cu o producție de 500.000 de tone pe an. În felul acesta Etiopia își va putea satisface nevoile proprii; mai mult, va putea chiar exporta petrol. Societățile străine vor trebui să-și restrîngă activitatea. Mașina gonește sprinten, lăsînd în urmă străzile albe ale ora-

șului Assab și, ajungînd în vârful unui deal, cotește spre Apus. Ne aflăm în deșertul Danakil, unul din cele mai aride locuri de pe glob. Și deodată dăm uimiți peste o sondă, auzim duduul de pompe mecanice, vedem jeturi de apă aruncate din tuburi de cauciuc, nomazi umplînd cu apă saci de piele, spre a transporta prețioasa marfă cu cămilele. Sîntem întîmpinați de un om voinic, ars de soare, în cămașă, șort și pălărie albă. E Ivan Diacenco, inginer mecanic venit în Eritreea tocmai de la Krivoi Rog.

Rafinăria o să aibă nevoie de circa 10.000 de metri cubi de apă pe zi — ne explică Diacenco. Grupul de specialiști sovietici care lucrează la Assab avea misiunea să găsească această apă. Și a găsit-o. În deșert, la o depărtare de 18 km de oraș, în vecinătatea vechiului cîtun Arzile, au fost descoperite mari cantități de apă.

Urmărim pe o hartă amplasamentul primelor puțuri experimentale și punctele de observație a regimului de ape freatică. Rezultatele definitive ale cercetărilor n-au fost încă totalizate dar de pe acum se poate spune cu certitudine că s-au găsit cantități îndestulătoare de apă.

Deocamdată, pe locul viitoare rafinării mai sînt coline pustii. Din loc în loc se pot vedea gropi uriașe, căptușite cu piatră. Acum cîteva decenii fasciștii italieni care ocupaseră Etiopia hotărîseră să transforme Assabul într-un nou Gibraltar, un oraș-cetate care să zăgăzuiască accesul spre golfurile Aden. Și au început să construiască o puternică bază de submarine; mii de etiopieni, aduși cu forța la Assab din întreaga țară, au săpat uriașe rezervoare de petrol... După cum se știe, însă, istoria n-a ținut seama de planurile croite de Roma fascistă.

Astăzi, rezervoarele săpate pe colinele de lingă Assab amintesc de lupta împotriva fascismului. Vor mai trece doi-trei ani și acolo unde fasciștii italieni își puseră în gînd să construiască o bază de submarine vor prinde să fumege coșurile unei uzine pașnice!

Visul micului Keda

Dimineața, cînd ies din hotelul „Starlight”, sînt înconjurat de o droaie de băieți. Arși de soare, veseli, îmbrăcați în cămășuțe vechi, peticite, care nu le acoperă prea bine trupurile plîpînde, lovesc energic cu perile în lădițele de lemn atîrnate pe după gît. În lădițe au cremă și cîrpe de catifea — adică tot ce e nevoie pentru văcsuitul ghetelor. Tipă care mai de care:

— Veniți la mine, domnu! Numai 10 cenți, domnu!

Pe unul din ei, un băiețel cu părul creț și ochi mari, pe nume Keda, îl cunosc. Are 10 ani, 8 frați și surori, e cel mai mare dintre ei și-i mindru că poate să-și ajute tatăl. Tatăl e pescar și în fiecare zi, dis-de-dimineață, iese cu barca în larg, spre țărmurile Yemenului; existența familiei atîrnă de capriciile mării. Într-o zi, stînd de vorbă cu Keda, l-am întrebat ce i-ar plăcea să fie cînd s-o face mare: tot pescar, ca tatăl lui sau șofer, ori poate docher? Cu privirea serioasă, gînditoare Keda mi-a spus:

— Nu știu încă. De multe ori am visat că marea i-a dăruit lui tăticiu mult pește, că a cîștigat mulți bani și a putut să mă dea la școală...

Din ziua cînd, în 1870, compania de navigație italiană „Rubittino” a cumpărat, pentru o sumă derizorie, portul Assab și, ignorînd protestele Angliei, Turciei și Egiptului, și-a statornicit acolo dominația, întreaga istorie a orașului a fost legată de oamenii de afaceri, misionari și soldații italieni. Străduindu-se cu orice preț să-și întărească pozițiile pe țărmul acela bogat și cu mare importanță strategică, italienii au construit la Assab biserici și cazărmi, drumuri și depozite, magazine și un hotel. Dar orașul n-a avut niciodată o școală.

Prima școală etiopiană a fost deschisă la Assab abia după ce a fost întemeiat, în 1952, federația Etiopia-Eritreea — ne-a povestit învățătorul Kaptamo Tegheni. — Era o școală elementară, neîncăpătoare. Un învățător etiopian, singurul în

tot orașul, preda toate disciplinele — începînd cu limba amhară și sfîrșind cu geografia. A trecut destul timp pînă cînd guvernul a alocat fonduri pentru construirea unei școli noi. Clădirea modernă și spațioasă în care ne aflăm acum a fost construită abia anul trecut. Acum avem și o școală medie — în care învață peste 300 de băieți și fete.

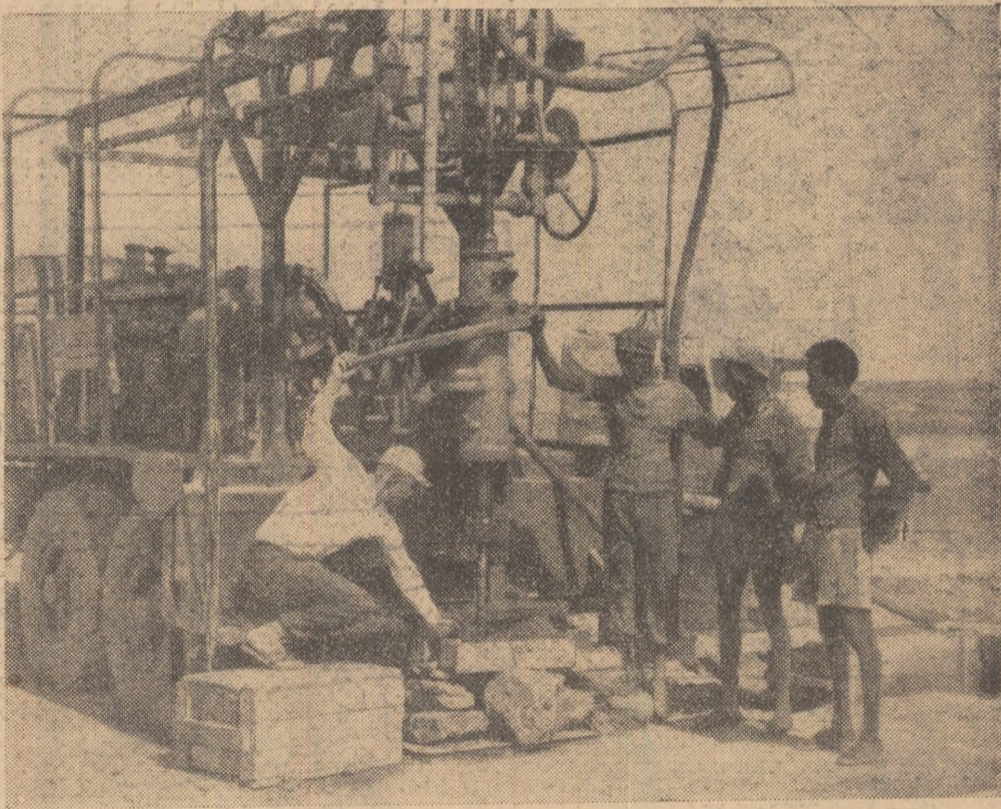
Faptele relatate de Tegheni sînt caracteristice nu numai pentru Assab, ci pentru întreaga țară. În cursul primului plan cincinal în Etiopia au fost deschise 82 de școli.

— Și totuși considerăm că în ce privește învățămîntul public am făcut abia primii pași — a continuat Tegheni. — Pot să vă citez niște cifre care vorbesc de la sine: în 1962, în școlile elementare au învățat circa 180.000 de elevi. Înțelegeți, desigur, că pentru o țară cu 22 de milioane de locuitori e o cifră foarte mică...

Am plecat din Eritreea într-o dimineață însorită. Avionul avea întîrziere. Așteptînd în hangarul aproape pustiu al aeroportului în curs de construcție îmi frunzeam carnetul de însemnări, retrîind impresiile culese pe acele meleaguri. Un nou port modern și șomeri zdrențăroși. Sonde de petrol în deșert și oameni îmbrăcați în piei de animale. O școală încăpătoare, luminoasă și copii ce-și câștigă traiul văcsuind ghetele turiștilor străini.

Facînd un bilanț al celor văzute trebuie să mărturisesc că viața poporului din Eritreea este încă foarte, foarte grea... Mi-am împărtășit impresiile unui tovarăș de drum, un tehnician constructor cu părul cărunt venit la Assab, în interes de servicii, din Addis-Abeba.

— Da, aveți dreptate, — mi-a răspuns, — și pentru ca tabloul pe care mi-l zugrăviți să fie mai complet am să vă povestesc o veche legendă etiopiană. Pe vremuri, o mult de atunci, la Addis-Abeba trăia un tînăr pe nume Arha, angajat ca slugă la negustorul Hasei. Negustorul se plictisea. Într-o bună zi s-a gîndit să-l ispitaască pe Arha: — Poate cineva să reziste o noapte întreagă pe vîrfurile muntelui Sululta, fără adăpost și fără haine, în bătaia vîntului rece? Arha s-a sfătuit cu un bătrîn înțelept din tribul gurate. Și bătrînul i-a spus:

Pe șantierul rafinării de lingă Assab

„Am să aprind un foc pe o stîncă aflată într-o vale a muntelui Sululta și tu, tinere, va trebui să-l veghezi toată noaptea. Să nu atipești și să nu te lași doborît de frig. Gîndește-te la căldură, la mine, prietenul tău, care am să fac totul pentru tine...” Focul strălucia în întuneric ca o stea. Și, privindu-i flacăra, Arha a stat o noapte întreagă pe culme!

Ajuns aici tehnicianul a păstrat o clipă de tăcere, după care a încheiat așa:

— Și noi avem o stea în fața ochilor: planul cincinal, viitorul nostru, cînd Etiopia o să-și valorifice marile bogății naturale și o să intre în rîndul țării dezvoltate.

I. Kornikov